

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Smrt velikega poljskega državnika Pilsudskega

Bratsko Poljsko je zadel hud udarec. Dne 12. t. m. je preminil v Varšavi za želodčnim rakom maršal Josef Pilsudski, ki je s svojim nezlomljivim delom največ storil za vstajenje poljske države. Vse pokojnikovo življenje je bilo posvečeno poljskemu narodu, ki zdaj splošno žaluje za svojim velikim sinom, katerega zasluge za svobodo domovine lahko imenujemo nesmrtno.

Josef Pilsudski je po rodu iz Żulowa, kjer se je rodil leta 1867. Za svobodo Poljske se je boril že pod carsko Rusijo in je bil tedaj za pet let obsojen v pregnanstvo v Sibirijo. Ob času svetovne vojne ga je tajna poljska narodna vlada v Krakovu imenovala za poveljnika vseh poljskih čet proti Rusom. Ko so avstrijsko-nemške čete zasedle vso rusko Poljsko in so Nemci skovali na videz svobodno Poljsko, je bil Pilsudski imenovan za člana državnega sveta v Varšavi. Nemci pa so se uštelili, ko so mislili, da jim je bil Pilsudski slepo orodje; zato so ga zaprli.

Po zlomu Nemčije in Avstrije se je Pilsudski vrnil kot zmagovalček v Varšavo, kjer je takoj prijel položaj v svoje roke. Bil je v prvi vladi minister za vojsko, potem je bil štiri leta državni predsednik. Z vso skrbjo se je posvetil zlasti delu za ureditev vojske in zato se je prav Pilsudskemu zahvaliti, da so Poljaki odbili leta 1920. silen boljševiški napad na Poljsko. Ta zmaga mu

je tudi prinesla naslov maršala in še povečala priljubljenost med narodom.

Leta 1923. je Pilsudski odklonil ponovno izvolitev za državnega predsednika in je prevzel le mesto načelnika generalnega štaba, a pod drugo vlado agrarca Witosja je podal ostavko tudi na to mesto in se umaknil na svoje posestvo v Sulejowku pri Varšavi, ki mu ga je poklonil v dar hvaležni poljski narod. Zdaj je samo opazoval nerodno vladno delo in se boril proti korupciji s predavanji in članki. Nezadovoljstvo v Poljski je posajalo čedalje večje in poljska vojska je začela klicati Pilsudskega na pomoč, naj reši državo.

Ko je maja leta 1926. prišla na krmilo spet Witosova vlada, je Pilsudski s pomočjo vojske v petih dneh razgnal vlado in odstavil državnega predsednika Wojciehowskega. Ponovno ponujano državno predsedstvo je Pilsudski spet odklonil. V novi Bartelovi vladi si je pridržal ministrstvo za vojsko, ki ga poslej ni dal več iz rok.

S smrtjo tako vplivnega voditelja se bo na Poljskem marsikaj izpremenilo tako v notranji kakor v zunanji politiki. Toda trdni položaj, ki ga je Poljski ustvaril baš veliki pokojnik, obljublja, da bo država brez hujših pretresov prebolela udarec, ki jo je zadel s smrtjo največjega Poljaka.

Vzemimo bombaž. Ne glede na okolnost, da se dá v Južni Srbiji pridelovati v prav dobri kakovosti tudi ta sirovina, moramo poudariti, da se je uvozilo lani sirovega bombaža za 205 milijonov dinarjev, medtem ko smo uvozili za 600 milijonov razne bombažne preje, za 600 milijonov beljenega in česanega bombaža, vate za 700.000 dinarjev in tako naprej. Če vzamemo razliko med ceno sirovega bombaža in bombažnih polizdelkov, vidimo, da bi se dal s primernimi ukrepi prihraniti našemu narodnemu gospodarstvu znaten znesek letno, če bi uvažali le sirov bombaž, ki bi ga v domačih tvornicah z domačo glavnicno in domačim delavstvom predelali v tkanine. Zakaj pa uvažajo tkalnice predivo namesto sirovega bombaža? Prav v tkaninski industriji so se zadnja leta pokazali lepi dobički, do katerih je prav mnogo pripomogla tudi carinska zaščita, ki je sicer močno ovirala uvoz končnih tkaninskih izdelkov (platna), pri tem pa je manj obremenila polizdelke, kakor na primer prejo. Ta okolnost, zlasti pa možnost ustanovitve tkalnice brez predilnice z majhno glavnicno, je povzročila, da so zrastle po vsej državi majhne tkalnice kakor gobe po dežju. To ni zdrav pojav. V korist našega narodnega gospodarstva bi bilo, da bi bilo dovoljenje za ustanovitev tkalnice vezano na ustanovitev predilnice.

Podobno je pri lanu, kjer uvažamo celo sirovino po nepotrebnem, saj je sama bivša Kranjska do nedavnega izvažala laneno predivo v tujino. Vendar pa smo uvozili za 17 milijonov dinarjev lanene preje in za osem milijonov dinarjev konopeljne preje. Poglavlje zase je uvoz volne in volnenih izdelkov, za kar je šla v tujino četrtna milijarde dinarjev. Pri tem pa imamo v naši državi v veliki večini banovin na prefek primernih pašnikov, kjer bi lahko gojili ovce in s prav majhnimi obratnimi stroški mogli do zadnjega kilograma zadostiti domači potrebi po volni. Kakor so že pokazali poizkusi po vsem svetu, se da v kratkem času vzgojiti za vsako podnebje takšne ovčje pasme, ki dajejo prvovrstno volno.

Vsekakor se pri nas že deluje v tej smeri, da se zmanjša nepotreben uvoz. Treba je le z odločno roko populiti nepotreben plevel. To vse se seveda ne dá napraviti čez noč, temveč postopno po pretehtanem načrtu.

V boj proti nepotrebnemu uvozu

Odkar se je pojavila gospodarska stiska v naši državi, izkušajo najti čudežno zdravilo, ki naj ozdravi naše gospodarstvo, da bo imel vsak pošten državljan delo, ki ga bo redilo. Česa vsega že nismo čuli in čitali v časopisju! Skoro vsi nasveti za izboljšanje našega gospodarskega stanja pa bolehajo za isto boleznijo: primanjkuje jim osnov in so zidani v oblake.

Knjigovodstvo je osnova vsakega gospodarstva, saj nam številke jasno pokažejo, kako uspevajo posli. Tudi v trgovini vsake države s tujino ima veliko vlogo takšno knjigovodstvo, ki mu pravimo statistika. Vsako leto izda naše ministrstvo za finance debelo knjigo o trgovini s tujino. Tukaj najdemo zapisano vse blago, ki smo ga uvažali ali izvažali.

Poleg res potrebnega uvoza najdemo polno raznega blaga, za katero so šli ogromni milijoni v tujino povsem nepotrebno, ker bi mogli ostati doma. Kakor skrbi pameten gospodar, ko pregleda ob koncu leta svoje knjigovodstvo, za to, da izloči nepotrebne izdatke, če ne more zvišati dohodkov, prav tako moramo v naši trgovini s tujino gledati na to, da zmanjšamo nepotreben uvoz. Pri besedah »nepotreben uvoz« se mnogi kaj radi zaletavajo ob limone, pomaranče in slinčno južno sadje in ob razne dišave in lepote. Vendar so vse te postavke prav ponižne, če pri-

merjamo z njimi velike vsote, ki sicer gredo po nepotrebnem vsako leto v tujino.

Naša skrb bi morala biti, da bi uvažali za nujne potrebščine iz tujine le sirovine, ki jih nimamo doma, da bi tako zaposlili domač denar in domačo delovno moč. Žal v mnogih primerih pretežno ne uvažamo sirovin, ki jih ne moremo pridelati doma, temveč tako zvane polizdelke, od katerih vleče tujina velik dobiček v našo škodo.

Tuji listi o naših volitvah v narodno skupščino

Pariški «Le Petit Parisien» naglašja glede na volitve 5. t. m., da je lista g. Jevtića združila za narodno obnovo ljudi iz vseh dosedanjih taborov ne le iz vseh starih strank, temveč tudi odlične može, ki so doslej stali v politični borbi ob strani.

Rumunski «Universul» ugotavlja, da so se jugoslovenske volitve v narodno skupščino končale z velikim uspehom g. Bogoljuba Jevtića in da je ta uspeh izraz zaupanja jugoslovenskega naroda do osebnosti g. Jevtića in potrditve narodne zavesti jugoslovenskega naroda, ki želi

biti zedinjen v današnjih mejah. G. Jevtić je pri volitvah dobil zasluženo nagrado za svoje plodno delovanje. Uspeh g. Jevtića je pa tudi velikega mednarodnega pomena. Ugled Jugoslavije se je v marsičem okreplil. Volitve so pokazale, da jugoslovenski narod odobrava notranjo in zunanjo politiko g. Jevtića.

Rumunski «Vitorul», glasilo vladne stranke, naglašja uspeh liste predsednika vlade g. Jevtića in pravi, da bo zaupnica jugoslovenskega naroda še povečala ugled in stalnost vlade g. Jevtića, k

bo tako mogla neovirano nadaljevati svoje delo na narodni utrditvi in obrambi miru in mirovnih pogodb.

Sofijski listi tudi posvečajo posebno pozornost volilnim uspehom v Jugoslaviji. «Mir» priobčuje daljši članek, v katerem pravi: Jugoslavija prihaja v novo premeno notranjega političnega življenja, kar pa ne pomeni povratka nazaj v strankarsko zmešnjavo. Volilni zakon mora obveljati, in sicer prav zaradi ukrepov, da se iz narodne skupščine odstranijo vse stranke krajevnega značaja, ki zanašajo malenkostnost in tesnosc srčnosti v politično življenje. «La Bulgarie» priobčuje uvodni članek, v katerem pravi med drugim: Velika zasluga g. Bogoljuba Jevtića je prav v tem, ker je znal svojo domovino ohraniti na poti, ki jo je začrtal blagopokojni kralj Aleksander I. Uedinitelj. Ta pot je zlasti okrepitev državnega edinstva. Vlada g. Jevtića je dosegla nesporen uspeh, ki ji zagotavlja popolno izvedbo širokega političnega načrta.

Grški listi pišejo obširno o skupščinskih volitvah v Jugoslaviji. Poudarjajo, da je g. Bogoljub Jevtić dosegel veličastno zmago in da je s to zmago okrepljena politika Balkanske zveze, ker pomenijo sedanje volitve s svojo zmago obenem utrditev Jugoslavije, ki je glavni činitelj miru in sodelovanja na Balkanu. «Proja» pravi med drugim: «Jugoslovenske volitve so zanimive in pomembne prav zdaj, ko govorimo povsod o izpremembi parlamentarizma. Grčija se veseli zmage g. Bogoljuba Jevtića, državnika, ki je začel politiko balkanskega sporazuma. «Katamerini» pravi, da so jugoslovenske volitve potrdile dosedanje politiko g. Bogoljuba Jevtića, politiko narodnega edinstva, ki jo je začrtal blagopokojni kralj in ki jo je prevzel g. Bogoljub Jevtić od pokojnega vladarja v njegovi zadnji uri. Grško ljudstvo spoštuje osebnost Bogoljuba Jevtića.

Carigradski list «La Republique» prinaša izpod peresa znanega turškega novinarja in poslanca Iuna Zanadija članek o osebnosti g. Bogoljuba Jevtića. Članek ima naslov «O prijateljski Jugoslaviji» in podnaslov «Odličen državnik in iskren prijatelj», nato pa pravi: «Predsednik vlade g. Bogoljub Jevtić veče vodi usodo prijateljske države in spravlja v sklad narodne pravice in koristi Jugoslavije s častjo in vzvišenimi koristmi človeštva. Vprašanje, ali osebnost moža vpliva na politiko države ali ne, se je tu potrdilo odločilo. G. Jevtić si je že pridobil zgodovins-

ski ugled ter si zagotovil odlično mesto tako na področju jugoslovenskega narodnega življenja, kakor v mednarodnih odnošajih v Evropi, ki je danes v velikih težkočah.

Berlinski «Völkischer Beobachter» priobčuje iz Beograda poročilo o izidu jugoslovenskih volitev pod naslovom «Zmaga g. Bogoljuba Jevtića». List piše, da je dosegla lista predsednika jugoslovenske vlade in zunanjega ministra g. Bogoljuba Jevtića veliko zmago. «Münchner Neu-

este Nachrichten» takisto naglašajo veliko zmago liste g. Bogoljuba Jevtića.

Italijanski listi poudarjajo, da je lista g. Bogoljuba Jevtića, predsednika vlade in zunanjega ministra, dobila ogromno večino. Obenem naglašajo, da so se volitve vršile v popolnem redu in miru brez posebnih izgrediv. «Tribuna» pravi, da je zmaga Bogoljuba Jevtića izraz zaupanja prebivalstva v njegovo osebnost in v njegove notranje in zunanje uspehe.

Kako je razdeljena zemljiška posest v naši državi

V «Politiki» je priobčil V. G. vrsto člankov o našem kmetijstvu glede na čedalje rešitve potrebnejše vprašanje zvišanja cen kmetijskim pridelkom. V tej vrsti je objavil tudi zanimive podatke o imovinskem ustroju našega kmetijstva.

Iz teh podatkov je razvidno, da imamo v naši državi 4,327.000 plačevalcev zemljarine, katerih posest obsega 23,847.000 ha (površina vse države znaša 24,754.200 ha). Čisti katastrski dohodek teh zemljišč je ocenjen na 4928 milijonov dinarjev. Povprečno pride torej na enega posestnika 5,5 ha zemljišča in 1138 Din čistega katastrskega letnega dohodka.

Podrobno sliko nam pa nudijo naslednji podatki:

Okoli 401.000 zemljiških posestnikov (9,2 % vseh) nima nobenega katastrskega čistega dohodka, čeprav imajo 939.000 ha posesti (3,9 %). Do 1000 Din čistega dohodka izkazuje 2,980.000 posestnikov (68,9 %), ki imajo 5,890.000 ha zemlje (24,7 %). Njihov približni čisti dohodek znaša 8,000.000 Din (16,4 % skupnega čistega dohodka). Od 1000 do 2000 Din dohodka izkazuje

441.000 posestnikov (10,2 %) s skupno zemljiško posestjo 2,547.000 ha (10,7 %) in čistim dohodkom 629 milijonov dinarjev (12,8 %). Od 2000 do 4000 Din dohodka ima 280.000 posestnikov (6,48 %) z 2,354.000 ha zemlje (9,9 %) in 769 milijoni dinarjev čistega dohodka (15,6 %). Iz tega sledi, da ima 95 % posestnikov 49 % vse zemlje v državi, njih čisti dohodek pa dosega le 45 % vsega dohodka. Večja polovica zemlje in večji del dohodka od zemlje pa pripada malemu številu 5 % vseh posestnikov v državi.

Večja posestva v državi so razdeljena takole: 9800 posestnikov ima več kakor po 100 ha zemlje (skupno 1,171.000 ha), 6070 jih ima več kakor po 200 ha (skupno 1,133.000), 3290 jih ima več kakor po 500 ha (skupno 1,798.000 ha) in 2020 jih ima več kakor po 1500 ha (skupno 3,110.000 hektarov).

Iz tega sledi, da ima 78 % zemljiških posestnikov poprečno nekaj več kakor po dva hektara zemlje in da njih čisti katastrski dohodek ne znaša niti po 240 Din letno.

Potrebe naših vinogradnikov

V soboto je imela mariborska podružnica Vinarskega društva občni zbor, na katerem je bila sprejeta tale resolucija:

Vinogradniki ugotavljamo, da je osiromašenje širokih slojev vinogradnikov le delno pripisati splošnim gospodarskim razmeram, ker je sedanje stanje v znatni meri posledica pretiranih da-

jatev in obremenitev pridelka. Te dajatve so dosegle dvakratno vrednost samega pridelka. Cene so zaradi tega izredno nizke in ne morejo poravnati pridelovalnih stroškov. Zato vidimo vinogradniki edini izhod v tem, da se odpravijo vse trošarine na pridelek vinogradništva. Dokler pa ni mogoče čisto odpraviti trošarin, je treba nji-

33 FARAONOV DEDIČ

Šli so si ogledat klin na koncu pomola. Vsa priprava je bila tako preprosta in vendar tako pametno preračunana.

«Neko slabo stran ima pa le», je dejal na posled Sodnik.

«In sicer?» se je začudil Hudales.

«Recimo, da bo odtok zaprt. Potem bo voda seveda narasla in odplavila ploščad. Če bodo ljudje zlezli od zunaj na vrh gore, bodo lahko zajemali vodo z vedri na vrveh.

«To je res,» je presenečeno odvrnil Uasif el Hajat, «seveda le tedaj, kadar se dá priti na vrh gore.»

«Zakaj pa se ne bi dalo priti? Tako strmo ni pobočje nikjer.»

«Kralju Pahripedu delaš krivico», je dejal tedaj Hudales. «Tudi na to verjetnost je računal. Le natanko si oglej steno žrela na vseh straneh. Tam v višini starega zidu, ki zapira nekdanji odtok, je več vrat, ki vodijo najbrž do shramb, omenjenih v napisu. Štirinajst jih je. Pri poslednji se začnejo ozka steza, ki drži okoli žrela. Odtod se seveda le slabo vidi, toda če ima človek dobre oči, jo opazi.»

«Res, zdaj jo tudi jaz vidim», je potrdil Sodnik. «Prišlo mi je že tudi na misel, čemu mora služiti. Ujetniki gredo lahko po njej okoli žrela

in porežejo vse vrvi, ne da bi jih mogle zadeti puščice, ker je steza sgoraj zavarovana.»

Ni se motil. Odkrili so ozke, v živo skalo vsekane stopnice, ki so držale strmo kvišku. Skozi ozke odprtine so videli proti jezeru. Prišli so do nove prostorne dvorane, ki je imela več vrat. Skozi prva so dospeli do ozkega rova za zidom, ki je zapiral stari odtok, potem pa dalje do steze, ki je držala okoli žrela in na drugi strani spet v dvorano. Skozi tretja vrata so prišli do okna na zunanji strani gore, kamor od zunaj ni bilo mogoče priti. Odondod so prav lepo videli trg pred svetiščem, vladno poslopje in velik del oaze.

Ko so radovedno pogledali v dolino, so opazili veliko množico ljudi. Nedvomno se je novica o begu ujetnikov že raznesla in vse prebivalstvo oaze je čakalo pred palačo, da bi izvedelo, kaj bo sklenil državni svet. Ali so morda naposled že odkrili, kam so begunci ušli?

To se menda še ni zgodilo, kajti nihče ni gledal proti gori. Vsi so strmeli samo v okna vladne palače.

«No, zdaj se bomo pa kmalu lahko začeli z njimi pomenkovati», je dejal Sodnik. «Samo na kakšen način jim moramo naznaniti, da smo tu.»

«Menda bo bolje, da najprej svoje zavetje dobera spoznamo», mu je segel Hudales v besedo.

«Prav imaš», je potrdil Sodnik po kratkem premišljevanju. «Saj se nam ne mudi. Tudi za živež nam ni treba skrbeti. Če govori napis o shrambah, bodo najbrž tudi polne.»

Vrnili so se nazaj v dvorano, se obrnili na levo in prišli prav hitro na ozko stezo, ki je držala okoli žrela.

Po njej hoditi ni bilo prav 'ahko. Široka je bila komaj pol metra in oči so se morale navaditi prepada. Zlasti Neli je bila izprva vsa vrto-glava in se je globine pod seboj le počasi navadila.

Najprej so preiskali shrambe. V njih je bilo toliko živeža, da bi ga imelo več sto ljudi za dober mesec dovolj.

Najbolj je zanimala Hudalesa shramba, kjer je bilo nakopičeno orožje. Tu je bilo vse polno priprav za boj, ki jih je že poznal s slik iz starih časov. Bile so sekire, bodala, srpi in leseni kijl, usnjati osliči s puščicami in zraven njih lepo izdelani loki, potem ščiti iz usnja, oklepi, čelade in še marsikaj. Seveda vse to ni moglo izvirati še iz časov kralja Nebesenja, ker bi bilo drugače že trhlo in zarjavelo. Vse predmete, ki so se pokvarili, so prebivalci sproti nadomeščali z novimi. Prav to pa je bilo nov dokaz, kako zvesto so se ljudje oklepali starih navad. Tu, v tej oazi je ostal nekdanji Egipt v vsej svoji prvobitnosti. Kakšna priložnost je bila tu za raziskovalca starin!

lovo pobiranje izpremeniti v sporazumu z družbo vinogradnikov kraljevine Jugoslavije. Prav tako je treba v zaščito kakovostnih pridelkov preprečiti višjo obremenitev vina v steklenicah.

Uvede naj se monopol na špirit in naj se do uvedbe tega monopola obdržita banovinska in občinska trošarina na špirit vsaj na dosedanja višini. Poraba špirta naj se dovoli izključno le v industrijske svrhe. Prepove naj se izdelovanje octove kisline iz špirta in le začasno dovoli izdelovanje octove kisline iz vinskega destilata. Nadalje naj se uporaba špirta prepove za izdelovanje kakršnekoli alkoholne pijače. Do uvedbe monopola na špirit naj se prodaja špirit samo v takih posodah, ki jih plombira finančna kontrola. Tvornicam špirta naj se prepove kuhanje vinskih in rastlinskih destilatov in žganja. Kuhanje žganja iz žita in slakorne pese naj se strogo kaznuje. Naposled naj se prepove uvoz suhega grozdja, smokev in drugega sadja, ki se uporablja za kuhanje žganja, ker je treba vino povsod in vedno ščititi.

Glede novih vinogradnikov naj se izvrši razdelitev vinogradništva v okoliše in se določijo kraji, odnosno lege, kjer se lahko v bodoče sadijo, odnosno obnavljajo vinogradi. Uvesti je treba tudi obvezne trsne izbore, ki jih bo dovoljeno v bodoče saditi. Prepove naj se obnavljanje vinogradov, ki bodo ostali izven vinogradniških okolišev.

Iz prometa naj se izključujejo kot pijača vsa bela vina, ki imajo manj kakor 8.5 % alkohola, in vsa črna in rdeča vina, ki imajo manj kakor 9.5 % alkohola. Olajšati se mora predelava slabših vin v vinske destilate na ta način, da se ukine trošarina na vinski destilat in uvede trošarina na esence, ki se uporabljajo za proizvodnjo kisa.

Oni vinogradniki, ki bi prostovoljno opustili vinograde izven vinogradniških okolišev, naj se na opuščene vinograde za vrsto let oprostijo zemljarine.

S samorodnimi trtami zasaženi vinogradi v vinogradniških okoliših naj se opuste in se določna zemljišča za vrsto let oprostijo davka. Vinogradnikom v vinogradniških okoliših naj se olajša in omogoči iztrebljenje samorodnic na ta način, da se jim prizna odškodnina. Najstrože se mora prepovedati raba vina od samorodnic v svrhu izdelovanja octove kisline.

Ukine naj se carina na modro galico, žveplo in vsa sredstva za pobijanje škodljivcev v vinogradništvu in sadjarstvu.

20odstotno znižanje zemljarine naj se razširi na vse vinogradniške okoliše tako, kakor je bilo to določeno za vinograde v Dalmaciji.

Kraljevska vlada naj čimprej pristopi k organizaciji kmetijskih zbornic.

Glede na dejstvo, da se uvažajo v Maribor velike množine kakovostno manj vrednega vina iz Banata, ki se reže z našimi vini in prodaja kot štajersko vino, s čimer se kvari njegov sloves, zahtevamo: Zakon o vinu naj se najstrože izvaja v vsakem pogledu, zlasti glede na člen 24. pravilnika k temu zakonu. Vsak prodajalec mora označiti izvor, kupec, ki vino potem prodaja, pa je dolžan prodajati to vino pod istim nazivom izvora; ako ga meša z drugimi vini, ga mora označiti kot mešanico. Da se bo moglo vršiti strožje nadzorstvo vin, naj se zviša število nadzornih organov, ker sedanje število dveh nadzornih organov niti oddaleč ne zadošča. Vsako vino, ko pride na oddajno postajo iz drugih banovin, naj se še pred razdelitvijo preišče, in če ne ustreza določilom zakona, naj se postopa z njim po določilih zakona o vinu.

Država in banovina naj pospešujeta v največji meri vinarsko združništvo. Le skupna združna predelava grozdja in prodaja na ta način

negovanih vin enotnega tipa moreta rešiti malega in srednjega vinogradnika. Ker se pa take produktivne zadruge morejo zaradi velikih stroškov ustanoviti le z javnimi podporami, naj se v to svrhu v državni kakor tudi v banovinski proračun vnesejo primerni zneski. Samo strokovnjaki naj vodijo take zadruge. S sredstvi, ki bodo na razpolago, naj se vsako leto razpolaga tako, da bo mogla zadruga za zadrugo takoj pričeti delo.

Dovolijo naj se spet brezobrestna posojila siromašnim vinogradnikom pri obnovi vinogradov v dravski banovini, toda le po poprejšnjem pregledu dotičnih parcel in uradno odobrenem načrtu.

Strogo naj se prepove krošnjarenje in prodaja trsnih cepljenk po sejmlah. Zakotni trsničarji, ki so v veliko škodo celotnemu trsničarstvu, naj se najstrože kaznujejo. Glede na čistost cepljenk v vseh trsnicah naj se v bodoče redno vrši strogo nadzorstvo.

Strokovne nasvete naj kmetijske poizkuševalne in nadzorne postaje dajejo brezplačno. Takse, ki se danes zahtevajo od vinogradnikov za male preiskave (alkohol, kisline in hlapljive kisline) naj se odpravijo.

Škoda zaradi slane se bo ugotovila

O hudi slani, ki je bila 2., 3. in 4. t. m. v raznih krajih naše države, je ministrstvo za kmetijstvo prejelo številna poročila od banskih uprav in od sreskih kmetijskih referentov. Po doslej dospelih poročilih je bila slana najhujša v dravski banovini, škoda pa je bila največja v dunavski banovini, ker je tam rast že zelo napredovala. Poleg dunavske banovine, kjer je škoda ugotovljena v 20 srezih, so bili oškodovani kmetovalci v drinski, vrbaski, dravski in delno v moravski banovini.

Slana je najbolj škodovala vinogradom. V Banatu so vinogradi tako trpeli, da je letos računati le z 20 odstotki pričakovanega pridelka. Najhujše so trpeli vinogradi v okolici Vršca in Bele crkve. Prav tako zelo so prizadeti vinogradi v naši banovini. Precej škode je napravila slana tudi na sadnem drevju in delno v vrtovih z zele-

njavo in nasadih turščice. V Vojvodini je precej trpela murva, kar bo škodovalo pridelovanju svile.

Kmetijsko ministrstvo je odredilo, da prizadete banske uprave takoj izvršijo oceno škode po posameznih srezih, in sicer s posebnimi komisijami. Ko bodo poročila o ugotovitvah teh komisij prispela v kmetijsko ministrstvo, bodo tam izdelali splošno poročilo, nato pa bo vlada izdala ukrepe zaradi pomoči. Pričakovati je, da bo kmetijsko ministrstvo predlagalo finančnemu ministru, da v prizadetih krajih ustavi prisilno izterjevanje davkov.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

Hudales je dolgo preobračal orožje, potem pa si je izbral lijak, ki je bil najmanj meter dolg in na koncu dve pedi širok. Nekaj centimetrov pred njegovim ustnikom sta bili znotraj napeti dve tanki opni, ki sta puščali le ozko razpoko. Če bi kdo zatrobil vanj, bi se opni stresli in skozi lijak bi prišel močan, bobneč glas.

Razen tega je vzel Hudales s seboj lok in precej puščic. Hotel jih je uporabiti za sporazumevanje s sovražnikom. Na puščice je mislil namreč pritrčiti svoja sporočila, napisana na papirus in jih izstreljevati v dolino.

Štiriindvajseto poglavje.

Ko sta se Sodnik in Kopt vrnila s svojega potovanja okoli žrela, so sedli vsi štirje in se začeli posvetovati, kako bi se začeli pogajati s sovražniki.

Napisali so prvo pismo.

Ni bilo dolgo. Poročalo je samo v kratkih besedah, da so pobegli ujetniki lastniki utrdbe v ognjeniškem žrelu in da so sklenili zapreti vodo, če bodo hoteli prebivalci oaze nadaljevati sovražnosti. Potem so pritrčili papirus na puščico. Sodnik je vzel lok in šel potem s svojim prijateljem Hudalesom, ki je imel lijak v rokah, k oknu na zunanji strani gore. Kopt pa je šel po poti proti svetišču, da bi pogledal, ali vsi zapahi za skalami trdno drže.

Ko sta oba učenjaka pogledala spet v dolino, je vse kazalo, da je posvetovanja že konec.

Več tekačev je prišlo iz dvorane in zaklicali so množici nekaj besed. Potem se je odločilo izkopic precej ljudi, ki so morali biti najbrž voditelji. Šli so za tekači pred dvor. Takoj nato se je pred dvorom pokazal faraon. Množice so sklonile glave, vladar pa je pomignil starcu, ki so ga naši prijatelji že poznali. Ta je razvil obsežen papirus in začel brati.

Toda ko je prečital nekaj besed, se je začel z gore glas, ki je bil tako nepričakovan, da mu je zastala beseda. Tudi kralja in njegovega spremstva se je polastila ista osuplost. Kakor okameneli so strmeli k oknu v gori, odkoder je mahal bel prt. Ljudstvo, ki o trdnjavi v gori najbrž ni nič vedelo, se je zibalo sem in tja in očitno zastoj iskalo vzroka nenavadnega hrupa.

«Za božjo voljo, nehaj že enkrat», je prav tedaj zaklical na gori Hudales Sodniku in si začel mašiti ušesa. «Ali misliš sebe in mene oglušiti. Usmili se vendar mojih ušes, človek!»

Sodnik je naposled odložil trobento in si obrišal pot s čela. Njegov obraz je bil skoraj skratno rdeč, tako se je napenjal.

«To je pa res imenitno trobilo», je dejal in pobožal svoj lijak. «Zdaj rad verjamem, da so se začeli zaradi trobentanja podirati zidovi v Jerih. Nič čudnega, če so uporabljali taka pihala...»

«Pusti trobento in poglej v dolino», mu je segel prijatelj v besedo. «Menda so naposled vendar spoznali, da so igro izgubili.»

Res se je dostojanstvenikov pred dvorom polastila huda vznemirjenost. Kralj je vneto ne-

kaj pripovedoval svojim svetovalcem. Ti so ga pa razen starega duhovnika vsi le napol poslušali. Kar med seboj so se pomenkovali in to vpricho faraona! Naposled pa je postal vladar nestrpen. Jezno se je dotaknil s svojim žezlom najbližnjega. Svetovalci so se spet zavedeli in stopili nazaj, očitno v zadregi, ker so se tako izpozabili.

Tedaj je kralj starcu in trem drugim možem pomignil in vsi štirje so se priklonili pred njim in šli stran. Pred njimi so stopali trije tekači in jim utirali pot skozi množico.

Ko so prišli do pobočja okrog gore, so obstali in začeli mahati z robci, kakor bi hoteli s tem povedati, da pričakujejo sporočil beguncev.

Tedaj je položil Sodnik puščico na lok in nategnil struno z vso močjo.

Pobočje gore je bilo pri vrhu skora navpično in je postalo šele nekako na sredi višine nekoliko položnejše. Zato puščica ni priletela prav do znožja gore. Eden izmed tekačev jo je moral iti iskat.

«Mladenci pa so mazali, izkušali lok, a nihče ni mogel napeti ga ni; premalo moči so imele rok...»

Te besede iz «Odiseje» je deklamiral Hudales Sodniku in se mu izpod čela smejal.

«Pa drugič ti poskusi», se je branil Sodnik. «Veš, tako nenavadno orožje ni lahko uporabljati.»

* Odiseja je stara grška junaška pesnitev.

Volitve v Črnomlju

Banska uprava razglasi:

Ker se širijo neresnične vesti o poteku volitev v črnomeljskem srezu, izjavlja kraljevska banska uprava v Ljubljani, da so se volitve izvršile v redu in miru. V ponedeljek 6. maja ob 9. uri dopoldne, torej po izvršenih volitvah, pa je prišlo do demonstracij, pri katerih je bila ena oseba ranjena ter je za poškodbami umrla.

Kraljevska banska uprava zato opozarja, da se bo proti raznašalcem neresničnih vesti postopalo z vso strogostjo po zakonu.

Politični pregled

Te dni je bilo zaključeno
zasedanje zunanjih ministrov Balkanske
zveze.

Na posvetovanjih se je določilo v glavnem stališče Balkanske zveze do podunavskega dogovora in vprašanja oborožitve Avstrije, Madžarske in Bolgarije. Države Balkanske zveze so ugotovile, da bi bilo oboroževanje omenjenih držav v nasprotju z določili mirovnih pogodb in bi samo povečalo stremeljenja po izpremembah mej. Balkanska zveza odločno odklanja vsak razgovor o mejnih izpremembah in se glede vrnitve Habsburžanov v Avstrijo strinja s stališčem Male antante in vrni ev odločno odklanja. Z veseljem se je vzelo na znanje zblizanje med Francijo in Italijo na eni in Jugoslavijo in Italijo na drugi strani. Končno se je ugotovila med državami Balkanske zveze in državami Male antante popolna vzajemnost v vseh mednarodnih vprašanjih.

Prvič po svetovni vojni je francoski minister službeno obiskal Rusijo. Te dni je namreč

francoski minister za zunanje posle Laval
posetil Moskvo,

kjer je bil izredno pristržno sprejet Lavalov obisk pa ni bil namenjen samo svečanemu podpisu pred kratkim sklenjene francoskoruske pogodbe, temveč še v večji meri učvrstitvi medsebojnega sodelovanja za ohranitev miru. Laval in ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov sta imela še več razgovorov, na katerih sta govorila o vzhodnem dogovoru v obliki pogodbe o nenapadanju. Dalje sta izmenjala misli tudi o položaju v Varšavi po smrti velikega poljskega državnika mar-

šala Josefa Pilsudskega. Svetovno časopisje vobče pripisuje razgovorom Laval in Litvinova velik pomen in naglašja, da pomeni francoskorusko sodelovanje osnovo varnosti in miru v Evropi.

Mnogo se zadnje čase obravnava v časopisju
italijansko-abesinski spor.

Italijansko časopisje se zelo razburja, ker nameravata angleška in francoska vlada posredovati v Rimu, da bi se spor rešil na miren način. Po angleških vesteh se bo to vprašanje obravnavalo tudi na zasedanju sveta Društva narodov, ki se bo ses'al 20. t. m. Pojavljajo se že vesti, da je vojna med Italijo in Abesinijo neogibna, ker zbirajo Italijani v Eritreji in Somaliji zmorem več vojaštva. Sicer pa italijanske priprave odločno kažejo na to, da se spor ne more rešiti po mirnem potu.

Tajništvo Društva narodov v Ženevi objavlja dodatni dnevni red za redno zasedanje sveta, ki se bo pričelo 20. t. m. Med vprašanji, ki so bila na novo postavljena na dnevni red,

je tudi jugoslovensko-madžarski spor,

za katerega je določen kot poročevalec lord Eden. Poleg tega je bilo postavljenih na dnevni red več zadev, ki se tičejo svobodnega mesta Gdanskega.

Med rumunskimi politiki je zbudilo veliko pozornost dejstvo, da je grški zunanji minister Maksimos dvakrat obiskal bivšo grško kraljico v njenem bukareškem stanovanju. Ta obisk spravljajo v zvezo

z vedno večjimi monarhističnimi stremeljenji grške vlade.

Vlada je baje sklenila prepustiti odločitev o bodoči obliki države ljudskemu glasovanju. Senatu, ki ni bil razpuščen, bo predložen zakonski načrt o razpisu tozadevnega ljudskega glasovanja. Ako se bo senat izrekel za to, bo vlada razpisala glasovanje za jesen.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so bile cene za kilogram žive teže: volom 3 do 4.50 Din, kravani 1.50 do 3 Din, bikom 2 do 4 Din, juncem 2.75 do 3.25 Din, telicami 2.50 do 4 Din, teletom 4 do 5 Din.

Konji so se prodajali po kakovosti od 600 do 2800 Din za glavo, žrebeta pa od 290 do 750 Din.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se trgovali: prasci, 5 do 10 tednov stari, po 45 do 90 Din, 7 do 9 tednov po 80 do 90 Din, 3 do 4 mesece po 150 do 160 Din, 5 do 7 mesecev po 200 do 250 Din, 8 do 10 mesecev po 300 do 340 Din, eno leto stari po 480 do 500 Din, kilogram žive teže po 4 do 5.50 Din, mrtve teže po 7 do 9 Din.

ZELENJAVA. Na mariborskem trgu so prodajali grah v stročju po 9 Din, novi krompir pa po 8 do 10 Din za kilogram. Splošno so se cene zgodnje zelenjave nekoliko podražile, ker je slana napravila po vrtovih precej škode.

HMELJ. Kupčija v Savinjski dolini miruje, vendar pa je bilo nekaj zaključkov po 12 do 35 Din, za neko partijo res boljšega blaga pa se je nudilo 40 Din za kilogram. Tudi nekaj predlanskega hmelja je bilo še prodano po 15 do 18 Din za kilogram.

DRVA. Ob toplejšem vremenu so cene drvom na ljubljanskem trgu zelo padle in se dobi kubični meter povprečno že za 60 Din.

Sejmi

19. maja: Bogojina;
20. maja: Mozeli, Sv. Lenart v Slovenskih gorah;
21. maja: Videm pri Krškem;
22. maja: Loka pri Zidanem mostu, Št. Lambert;
23. maja: Sv. Peter pod Svetimi gorami, Prevalje;
24. maja: Nova vas na Blokah;
25. maja: Gornja Radgona, Luče (samo za blago), Mala gora, Mengeš, Radeče pri Zidanem mostu, Rogatec, Svetina, Sv. Urban pri Ptuj, Št. Gotard pri Trojanah, Vitanje, Ptujška gora.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (z že všteto premijo v znesku 28.50 %):

- 1 nizozemski goldinar za 29.75 do 29.90 Din;
- 1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;
- 1 angleški funt šterling za 213.36 do 215.41 Din;
- 1 ameriški dolar za 43.61 do 43.97 Din;
- 100 francoskih frankov za 289.60 do 291 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 183.20 do 184.30 Din;
- 100 italijanskih lir za 360.64 do 363.73 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.82 do 8.92 Din. Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 370 Din.

«Le pomiri se», je odvrnil Hudales. Nikakor se ne mislim s teboj meriti v streljanju z lokom. Poglavitno je to, da pride naše pismo tja, kamor je namenjeno, in to se je, kakor vidiš, že zgodilo...»

Tekač je res prav tedaj prišel spet k starcu in mu izročil puščico. Starci jo je vzel in jo brez besed dal drugemu tekaču, ki jo je takoj odnesel k vladni palači. Ko je kralj sporočilo hitro prebral, je pomignil spremljevalcem, naj mu slede, in šel z njimi v dvorano na posvetovanje.

Skoraj pol ure je preteklo, preden so se tam odločili. Naposled se je tekač spet pokazal. Prišel je starcu odgovor. Ta ga je po drugem tekaču poslal dalje. Oba Slovenca sta med tem spustila po pobočju tanko vrv. Nanjo je Egiptčan privezal papirusov zvitek.

Sodnik je potegnil vrv k sebi.

«Radoveden sem, kaj nam mislijo povedati», je dejal in razvil zvitek.

«Le potrpi še malo. Takoj boš vse vedel», je rekel Hudales in začel prevajati maloštevilne vrstice, ki so bile napisane na papirusu.

In bral je:

«Vemo, da je naša usoda v vaših rokah. Ker je dobri Bog odločil, da nas je doletela ta usoda, smo se odločili, da se bomo z vami pomirili, toda le s pogojem, da nam prisežete, da ne boste nastopali proti nam sovražno in da ne boste naše oaze komu izdali. Vse to morate izjaviti jasno, brez ovinkov in zahrbtnih misli.»

«Ta predlog pač lahko sprejmemo», je dejal Sodnik.

«Čakajte!», je segel v besedo Uasif el Hajat, ki se je prav tedaj vrnil. «Tu moram jaz ugovarjati. Prišel sem, da obračunam z zalego izdajalskega Nebsenija. To je ukaz, ki so mi ga dali predniki, kakor dobro veste. Zato moram zahtevati, da se mi izroči faraon z družino, če jo ima.»

Sodnik je pomenljivo pogledal Hudalesa in Neli, kakor bi bil hotel reči:

«Kaj naj z njimi počnem?»

Vsi trije pa so se že trdno odločili, da bodo Kopta malo bolj brz dali.

«O tvoji zahtevi se moramo šele mi trije pogovoriti», je dejal potem Hudales. «Ti v tem primeru ne bi mogel soditi pravično, ker bi bil hkratu tožitelj in sodnik.»

«Prisegla sta, da mi bosta pomagala do pravice», je razburjeno vzkliknil Uasif el Hajat.

«Res je. Toda pravico si je treba priboriti na pošten način. Pri nasilju ti ne bomo pomagali. To smo ti že enkrat povedali...»

Kopt je hotel pošteno vzrojit, ker je pričakoval vse prej kakor odpor svojih prijateljev, zlasti zdaj, ko je mislil, da je že na cilju. Slovenca pa se nista dala pregovoriti.

Dolgo so se prepirali in potem je vročekrvni Kopt uporabljal tudi besede, pri katerih so se naši prijatelji komaj zadržali, da ga niso premikastili. Naposled pa so ga le pregovorili. Uasif el Hajat se je vdal, čeprav nerad.

Nekaj časa so se posvetovali, potem pa je Hudales napisal odgovor. V njem je sporočal prebivalcem oaze, kako so zvedeli za obstoj skritega kraljestva, in hkratu tudi povedal, da je prišel Uasif el Hajat obračunat z nasledniki Nebsenija za izdajstvo pred tisočletji. Ne zahtevajo, da bi se morali prebivalci oaze predati na milost in nemilost, hočejo pa, da sporoči vladar vzroke spora ljudstvu, ki bo samo odločilo, kdo naj poslej vlada kot pravi kralj: dosedanji faraon ali Uasif el Hajat.

Dosti truda sta imela Sodnik in Hudales, preden sta pregovorila Kopta, da je pristal na te pogoje. Videlo se mu je celo, da se je še naknadno kesal, da je bil tako popustljiv.

Prepričani so bili, da bodo morali dolgo čakati na odgovor, toda zgodilo se je drugače. Faraonov odgovor je dospel hitro in se je glasil takole:

«Meri, vladar oaze dobrega Boga, se ne navadno čudi obtožbi, ki ste jo dvignili vi, tujci, proti njemu in njegovim prednikom. Toda on, ki je doslej delil pravico sinovom svoje dežele, ne bi bil več vreden opravljati te časti, če bi se hotel sam ogniti pravici s pretvezo, da mu je sam Bog naklonil to čast. Zato naj se zgodi po vaši volji in otroci dobrega Boga naj sodijo rod svojih kraljev. Kajti ljudstvo ne sme trpeti, če se njegovi pripravajo. Sporočite samo, na kakšen način naj se sodi.»

(Dalje prihodnjič.)

Kratke vesti

= **Državni zbor obrtnikov.** Uprava Državne zveze obrtniških združenj je sklenila sklicati za 26. t. m. občni zbor obrtnikov. Med drugimi vprašanji pridejo na tem zboru na dnevni red tudi vprašanja o umazanem tekmovanju med obrtniki, o javnih delih in o neupravičenem izvrševanju obrti. Zbor bo v Beogradu v slavnostni dvorani Obrtne zbornice.

= **Zgradarinske olajšave in oprostitev po novem zakonu o neposrednih davkih.** »Trgovski list« priobčuje razsodbo upravnega sodišča v Celju glede starih zgradarinskih olajšav in oprostitev po novem zakonu o neposrednih davkih. Neka zadruga se je pritožila proti odmeri šestodstotne zgradarine od l. 1933. dalje, čeprav je bila zadruga po odloku bivše finančne delegacije iz leta 1924. oproščena za svoji dve zgradbi zgradarine do leta 1937. Zadruga je vložila priziv na finančno ravnateljstvo, ki ga je pa odbilo, zato se je pritožila na upravno sodišče v Celju. Tožbo je utemeljevala tako, da gre za osebno pridobljeno, časovno omejeno oprostitev, ki velja tudi po novem davčnem zakonu. Navidezno nasprotujoči drugi člen o neposrednih davkih ima v mislih le samogibno, ne pa osebno pridobljene oprostitev. Če pa ima dotični člen zakona (37/II) v mislih tudi take davčne oprostitev, ki jih omenja člen, je odmera 6 % previsoka, ker predpisuje zakon samo 3 %, in to določilo člena 37. doslej še ni bilo izpremenjeno. Upravno sodišče je tožbo zaradi neosnovanosti zavrnilo, kolikor uveljavlja začasno zaposlitev, in zaradi nedopustnosti, kolikor uveljavlja trajno oprostitev po členu 32., točki 17., zakona o neposrednih davkih. Tožbi se pa ugodi, kolikor izpodbija davčno stopnjo in se izpodbijani upravni akt v tem pogledu razveljavi zaradi nezakonitosti s tem, da se postopa v smislu pripomb upravnega sodišča.

= **Čvrste cene vinu, ker je slana uničila vinograde.** Slana je v začetku maja povsod v naši državi povzročila precej škode. Trpeli so pri nas v Sloveniji zlasti sadovnjaki in vinogradi. Iz Vršca v Banatu poročajo, da je tam slana uničila povprečno 80 odstotkov vinogradov, ponekod celo do 100 odstotkov, tako da ne bo prav nič pridelka. Slična poročila prihajajo tudi iz Vrbasa in Bele krke. Cene na vinskem trgu so se zaradi škode, ki jo je povzročila slana, začele dvigati. V Beogradu in Zagrebu so narasle za 20 in več odstotkov. Večje povpraševanje po jugoslo-

**Le Riviera
terpentinovo milo
je za nas,
to je odslej
peric naših glas.**

IZDELANO NA PODLAGI OLIVNEGA OLJA

venskih vinih je tudi iz tujine, kjer je slana prav tako povzročila mnogo škode. Zlasti Madžari tožijo, da bo letošnji pridelek izredno slab. Slična poročila prihajajo iz Avstrije.

= **Peronospora na hmelju.** Hmeljarsko društvo za dravsko banovino v Zalcu opozarja v svojem glasilu hmeljarje na obrambna dela proti raznim škodljivcem. Komaj so letos pribodli prvi poganjki iz hmeljske korenike, so se pojavili tudi že kuštrovci, kar dokazuje, da je hmeljska korenika okužena s troši peronospora. Razumen hmeljar pridno trga kuštrovce in jih sežiga, nerazumen se jih pa ali ne dotika, ali jih potrga in

pusti ležati na mestu samem, ali jih pa zmeče. Razumen hmeljar bo škropil svoje nasade takoj zdaj, ko zraste trta en meter visoko. Nadalje bo škropil pred cvetom in po cvetju, škropil bo pa tudi po vsakem deževju. Tako je pravilno. Eden izmed največjih hmeljarjev je lani škropil svoje nasade 20krat in je pridelal ogromno množino lepo zelenega hmelja.

= **Plemenski sejmi za selekcionirano goved** bodo letos: za gorenjsko cikasto (pincgavsko) pasmo 15. oktobra v Kranju, za ormoško cikasto (pincgavsko) pasmo 26. septembra v Ormožu, za sivopšenično (pomursko) pasmo 3. novembra

Soteščan: 1 GRAJSKI VITEZ

(Povest iz davnine.)

1. Temni načrti.

Meje bogatega roviškega gradu so segale daleč v skalinato gorovje. Grad je stal na prijaznem gričku, ki je bil na sprednji strani obasjen s sadnim drevjem, zadaj pa je bila strmina. Grič je segal kakor odsekani v prepad, kjer so izvirali studenci, ki so namakali rodovitne travnike in se izlivali v bližnjo reko. Okoli griča je bila izpeljana gladka ravna pot, s katere je bil krasen razgled po dolini.

Tako po svoji legi kakor po obilnem bogastvu je bilo Rovišje prvo med tedanjimi gradovi. Toda graščak Otmar ni bil več ponošen na svoje premoženje. Huda bolezen ga je prikovala na bolniško posteljo. Njegovo življenje je ugašalo kakor svetilka, kadar ji zmanjkuje olja. Edita, njegova nečakinja, je sedela ob njegovi postelji. Stregla je bolnemu stricu, zakaj Albina, njegova edinka, ni mogla zmerom čuti pri bolniku. Sirota je bila že vsa izmučena, komaj se je še držala pokoncu.

Bolnik pa ni mogel živeti brez svoje hčere. Komaj jo je pogrešil, že se mu je po njej tožilo. In klical jo je tako dolgo, dokler se ni vrnila.

Nekega večera je bila Edita spet sama pri bolniku. Stric je ležal mirno; nocoj so se mu na

videz pomirile bolečine in je rahlo zadremal. Toda kmalu se je zbudil. »Albina!« mu je bila prva beseda, ko je pogledal okoli sebe.

»Ni je tu«, je odgovorila Edita.

»Pokliči jo!« je zaprosil. »Kam se je spet umaknila?«

Edita je vstala in naročila služabniku Urhu, naj pokliče Albino. Ta je prikinjal in izginil po mračnem hodniku.

Vsa v skrbeh je pritekla Albina in pobožala očetovo desnico.

»Dolgo te ni bilo, dragica«, ji je oponesel s tihim glasom. »Zakaj vendar odhajaš in me puščaš samega zdaj, ko zahaja solnce mojega življenja!«

Hči si je zakrila obraz in začela ihteti.

»Sedi, hčerka! Pritegni stol prav k postelji. Nekaj važnega bova govorila.«

Albina je sedla tako, da je slonela na postelji.

»Ti pa, Edita... Rad te imam, toda...« Bolnik je namignil nečakinji, naj odide iz sobe.

Mladenka je poslušno šla.

»Kakor vidiš, ne bova več dolgo skupaj«, je rekel hčeri, ko sta bila sama. »Najini poti se bosta ločili... Ti pojdeš v življenje, jaz pa v grob med mrličje...«

»Albini se je utrnila solza.

»Ne joka, dragica. Prav je, če odidem. Ti boš gospodovala na Rovišju. Nocoj morava o tem govoriti.«

»Oh, kaj bom počela brez vas!« je glasno zajokala. »Kdo me bo vodil in podpiral?«

»Izbral sem ti ženina, ki mu zaupam tvojo bodočnost«, je rekel. »Ženina z viteškim naslovom. Upam, da ga poznaš; saj smo skoraj sosedje. Rovišje meji na Vrčičje, zato se prav dobro razumemo. Lani je bil vitez na obisku. In kolikrat sva se med letom srečala na lovu!«

»Videla sem že njegovo sliko«, je dahnila sramežljivo.

»Povej mi odkrito, ali se strinjaš z mojo voljo?«

Hči je vdano prikinjala.

Bolnik je pozabil svojo bolezen. Njegovo trpljenje je pončalo v zavesti, da je osrečil svojega otroka.

»Zakaj pa ste izbrali prav njega?« jo je prijel radovednost.

»Vse to je zapisano v moji oporoki, ki je shranjena v votlini. Zraven so še neke druge listine; iz njih boš izvedela, zakaj mora biti Viktor moj naslednik.«

»Mora biti...« je ponovila za očetom.

»Mora!« je potrdil. »Sicer izgubiš polovico imetja...«

»Zakaj?« je vzdrltela.

»Povest je dolga. Nikar me ne muči z vpraševanjem.«

»Oče!« Oklenila se je očeta okoli vratu in mu poljubila čelo.

»Dragica, nocoj bom umrl«, je rekel brez bojazni. »Tako mi je prerokovano.«

pri Sv. Juriju ob južni železnici, za svetlolisasto (simentalsko) pasmo 26. oktobra v Beltincih, za dolensko sivorjavo (montafonsko) pasmo 22. oktobra v Velikih Laščah, za slovensko belo (marjadvorsko) pasmo 25. oktobra v Slovenjgradcu in 2. novembra v Poljčanah. Te plemenske sejme prireja banska uprava na osnovi zakona o pospeševanju živinoreje.

== Obrtniško razstavo bi lahko imenovali del ljubljanskega velesejma, če bi združili vse obrtnike razstavljalce, ki bodo sicer nameščeni zaradi boljšega pregleda po strokah in blagovnih skupinah v raznih paviljonih. Poleg pregleda našega industrijskega dela bo nudil ljubljanski velesejem lepo sliko obrtniške delovnosti v naši banovini, seveda onih obrtniških panog, ki izdelujejo blago, zmožno za kupčevanje na velesejmu ali razstavi. Letošnji velesejem od 1. do 11. junija bo posebno obilno založen z obrtniški izdelki. Samo pohištvnih mizarjev bo zastopanih 32; nadalje razstavijo svoje izdelke tapetniki, žimarji in ščetarji, pečarji, kovinarji, kolarji, plehtarji, krznarji, čevljarji, mesarji, prekajevalci in drugi. Zelo številno bo zastopana obrt oblačilne stroke (prijavljenih je preko 70 obrtnic in obrtnikov). V skupnem oddelku razstavi prilično 40 obrtnikov. Ljubljanski velesejem torej ne bo samo industrijska, marveč tudi velepomembna obrtniška razstava.

DOPISI

IVANJKOVCI. Dramski odsek Društva kmečkih fantov in deklet od Sv. Bolfenka uprizori pri nas v nedeljo 19. t. m. ob pol 15. uri v dvorani g. Petovarja Petrovičeve veselo vaško igro «Ploho». Igra kaže značaj in posebnosti Like in bo občinstvo v vsakem oziru zadovoljila.

SVIBNO PRI RADEČAH. Pri nas bo v nedeljo 12. t. m. dopoldne v proslavo šeste obletnice, odkar je bil odkrit spomenik padlim vojakom, lepa spominska svečanost. Po sprejemu gostov in odposlanstev bosta sv. maša in cerkven govor pri spomeniku, nato slavnostni govor predsednika g. Staneta Vidmarja iz Ljubljane. Popoldne bo vojna igra «A njega ni...» na prostem; sodelovala bo godba na pihala ves dan. Pridite!

Kdor oglašuje, ta napreduje!

«Nikari še ne govorite o smrti!» je dejala in solze so jo obile. «Srce se mi bo razpočilo, kadar vas bodo položili v grob. O, da bi nikdar ne doživela tega trenutka!»

«Denite me v vrsto k tvoji materi», ji je naročil. «V sredo med njo in očeta.»

Hči mu je med bridkim jokom obljubila.

«Pa še nekaj», je dejal skrivnostno. «Moje sporočilo še ni popolno. Ali veš, kje je tista votlina? Na oni strani graščine, kjer sta zasajeni dve cipresi. Tam je bil nekdanji vhod, pa smo ga iz previdnosti zasuli. Kjer so bila nekdanj skrivna vrata, rase gosta trava. Površina je skrbno izravnana.»

«Oče, zakaj mi to pripovedujete?» je bolestno kriknila.

«Zato, ker so shranjene tam dragocenosti naših prednikov, zlasti nakitje tvoje pokojne matere.»

«Nevarno je, da bi kdo kaj odnesel», je menila.

«Ni, ker ljudem ni znano, kje je vhod v votlino.»

Mladenka ni hotela ugovarjati.

«Pot v votlino gre skozi grobnico — mimo podzemeljskega vodnjaka...»

«Kdo me bo spremljal?» jo je izpreletela groza.

«Viktor, moj naslednik. Ali mu ne zaupaš?» Albina si je zakrila solzno lice.

«Zvest ti bo tudi Urh, moj služabnik. In Edita ti bo ostala dobra tovarišica...»

DOMAČE NOVOSTI

* **Kralj pokrovitelj Zveze lovskih društev.** Nj. Vel. kralj je blagovolil sprejeti pokroviteljstvo Zveze lovskih društev, ki ima svoj sedež v Beogradu. Popreje je bil pokrovitelj zveze pokojni kralj Uedinitelj.

* **Sožalje Nj. Vis. kneza Pavla zaradi smrti velikega poljskega državnika Piłsudskega.** Njegov Vis. knez namestnik Pavle je poslal predsedniku poljske republike Moscickemu brzojavko, v kateri mu izraža sožalje zaradi smrti maršala Josefa Piłsudskega.

* **Vrtnica «Kralj Aleksander I.»** Naš poslanik v Pragi g. dr. Grisogono je položil v soboto na grob velikega kralja na Oplencu šopek žamestasto rdečih vrtnic, ki jim je dal češki vrtnar Böhm ime «Kralj Aleksander I.». Pred odhodom na Oplenec je požagal gospod poslanik vrtnice kraljici Mariji, ki jih je globoko ganjena občudovala.

* **Volilcem novomeškega sreza.** Vsem volilcem, ki so mi na dan 5. maja izkazali zaupanje, iskrena hvala! Kljub raznim spletkam sem dobil častno število glasov. Na razpolago sem vam vedno in ob vsaki priliki. Groženj, ki se širijo, se ne bojte! Imam pa vedno pred očmi vas in naše gospodarstvo, za katerega izboljšanje se bom zmerom boril. Vi pa mi še nadalje stojte ob strani, saj v slogi je moč. Franjo Bulc, župan v Mirni.

* **Visoke takse za zaposlitev tujincev.** Ob koncu letošnjega marca je izdal minister za socialno politiko in narodno zdravje novo uredbo, ki poostrejuje dosedanje predpise o zaposlitvi tujincev v naši državi. Za ročne delavce in nižje pomožne osebe bo treba plačati posebno takso v znesku 200 Din na leto, za specialiste in kvalificirane delavce po 500 Din, za poverjenike tujega kapitala 2000 Din, za višje upravno osebje (šefe, prokuriste) 3000 Din, za poverjenike tujega kapitala, ki izvršujejo posle višjega upravnega ali tehničnega osebja (direktorska mesta) pa celo 5000 Din letno. Iz Hrvatske poročajo, da so zaradi teh predpisov tujinci že začeli zapuščati službe.

* **Zlata poroka.** Pred kratkim sta praznovala na Prihovi pri Konjicah g. Anton Pučnik in njegova soproga Terezija zlato poroko. Cerkvene slavnosti se je udeležila velika množica ljudi iz

bližnje in daljne okolice, saj je g. Pučnik v takojšnjih krajih splošno spoštovan mož. Nad 30 let je bil župan, bil je svoj čas član okrajnega zastopa, zgradil je v svoji občini lepo šolo in kot cerkveni ključar si je pridobil zaslug za domačo župnijo. Odlikovan je z redom sv. Save. Med špalirjem šolske dece sta vstopila zlatoporočenca v cerkev, obdana od svojih enajstih otrok, šestih sinov in petih hčera, ki sta vse vzorno vzgojila. Sin Jože je ugleden odvetnik in župan v Slovenski Bistrici, inženjer Lojze znan trgovec s sadjem v Pragi in član upravnega odbora Jugoslovensko-češkoslovaške trgovinske zbornice. Tone je upravnik veleposestva, Franc tapetniški mojster v Zagrebu, Albin samostojen posestnik, Janez pa pomaga očetu na domači kmetiji. Obema zlatoporočencema bodi naklonjeno še mnogo srečnih in zdravih let!

* **Dnevi treznosti.** Jugoslovenska zveza treznosti v Zagrebu in Zveza trezne mladine v Beogradu pripravljata tudi za letoš po vsej državi dneve treznosti do 20. t. m. Namen teh dni je pridobivanje vseh slojev, zlasti pa mladine za treznost. Dneve treznosti prirejajo krajevne organizacije in prijatelji treznostnega gibanja. Zveza pa jim dá brezplačno na razpolago protialkoholske letake in slike in vsa potrebna navodila. Prireditelji naj se obrnejo na Zvezo trezne mladine v Beogradu, poštni predal 138, ali pa na Jugoslovensko zvezo treznosti, Zagreb, Mirogojska cesta 4.

* **Razstave na letošnjem pomladnem velesejmu v Ljubljani.** Uprava velesejma priredi razen velike gasilske tudi razstave: «Žena v obrti» z modno revijo, razstavo domače volne in razstavo malih domačih živali. Velesejem bo obilno založen z najrazličnejšimi izdelki industrije in obrtništva. Zato bo predstavljal najugodnejši nabavni vir potrebščin za vsakogar. Posetniki so upravičeni na železnica do polovične voznine. Ko kupijo vozovnico, naj zahtevajo hkratu rumeno železniško izkaznico za 5 Din. Vozovnica v zvezi z izkaznico, na kateri mora biti potrjen obisk velesejma, velja za brezplačen povratek. Petdesetodstoten popust na letalih in parnikih!

* **Praznik škofjeloškega obrtništva.** V zvezi z zaključkom 46letnega delovanja obrtne nadaljevalne šole v Škofji Loki se je vršila v nedeljo v šolski dvorani razstava šolskih izdelkov in onih Obrtniškega združenja. Najprej so se zastopniki obrtništva in domačega javnega življenja sestali v učilnici, kjer je bilo zaključeno šolsko leto.

«Vitezu bom sporočila, da ste nevarno oboleli», se je spomnila Albina.

«Prepozno, ker ni zanesljivo, da bi ga dočakal.» — Dal ji je še nekatera navodila, kako naj uredijo pogreb in koliko denarja naj razdele med ubožce. Glas mu je bil čedalje slabotnejši.

Še nekaj trepetajočih vzdihov in beseda mu je zastala. Dihal je počasi in poredko. Oči so mu osteklenele. Na obledelem čelu so se prikazale potne kaplje.

«Oče! Umira...» Hči je sklenila roke in zdrnila na kolena. «Zbogom, oče! Nikari me ne zapustite!»

Prihite! je Kozma, grajski padar. Potipal je bolniku žilo in ga vprašal, kako se počuti. Ker ni dobil odgovora, mu je dal poduhati neko dišečo tekočino. Prijel ga je za noge, ki so bile že hladne.

Duhovnik, ki je pravkar prispel iz bližnje fare, je začel opravljati molitve za umirajoče. Molil je litanije in drugi so mu tiho odgovarjali. Vmes se je čulo ihtenje hčere, ki bo zdaj zdaj izgubila skrbnega očeta.

Edita je klečala ob znožju postelje. Molila je za duhovnikom, toda njene misli so bile daleč od tega, kar je izgovarjala z jezikom. Ko je morala poprej oditi iz bolnikove sobe, je ostala zunaj pred vrati. Slišala je vse, kar je govoril stric v poslednjem trenutku.

Izvedela je, kdo bo njegov naslednik. Novica, ki jo je ujela na uho, jo je razveselila. Viteza

je poznala — mnogo bolj, kakor ga pozna njegova bodoča nevesta. Čula je o votlini, kjer sta shranjena oporoka in nakitje. Odkrita ji je pot med zaklade.

Nečakinja je bila skoraj iste starosti kakor Albina. Njeni starši so bili plemiči nižje vrste. Nosili so se visoko in to jim je bilo v pogubo. Hitro so zapravili imetje; mati je umrla v pomanjkanju, oče pa si je v obupu vzel življenje.

Edita je prišla na Roviše kot deklica. Vzeli so jo iz usmiljenja. Med njo in domačo hčerko ni bilo razlike; imela je vsega, kar je pozelela. Hitro je rasla in se razvila v zalo mladenko.

Albina in Edita sta se dobro razumeli. Po obrazu sta si bili skoraj nekoliko podobni, razlika pa je bila v njunem značaju. Albina je bila tiha in skoraj nekoliko boječa, nečakinja pa živahna in nagačiva — lastnosti, ki jih je podedovala po očetu. Razen tega je bila tudi precej ošabna; zavest, da je nečakinja bogatega roviškega graščaka, ji je bila zapisana na obrazu.

Ob pogledu na umirajočega strica je obšla Edito neka tiha skrb, ki je doslej še ni začutila. Slišala je važni odstavek iz oporoke, ni pa čula besedice, kakšna bo njena usoda. Ali jo je stric, zakopan v svoje bogastvo, odslovil s praznimi rokami? Ali je mogoče, da bi jo prezrl kakor tujko ali pa odpravil s skromnim darilom? Skoprnela bi od sramote, če bi se to zgodilo.

Vendar pa ni mogla verjeti, da bi odšla brez dediščine. Oporoka je najbrž precej obširna, zato bolnik ni vsega omenil. Povedal je le to-

Svečanosti so prisotstvovali sreski načelnik g. Legat, predsednik škofjeloške občine notar g. Šink, predsednik odbora obrtne nadaljevalne šole industrijec g. Thaler, predsednik Obrtniškega združenja g. Lotrič, predstojnik okrajnega sodišča g. Ustar, sreski šolski nadzornik g. Zahradnik, vodja mizarskega tečaja g. Kregar, nadalje vse učiteljstvo, odborniki vseh obrtniških društev in vsi vajenci, ki jih je nagovoril upravitelj obrtniške šole g. Rojic z izpodbudnimi besedami. S toplimi besedami hvaležnosti se je zahvalil za učence g. Mateweber. Nato pa je sledila razdelitev izpričeval. Obrtniško razstavo v sosedni sobi je otvoril g. Thaler. Številni obiskovalci so s pozornostjo motrili risarske, pismene in matematične izdelke vajencev I. in II. razreda in ročne izdelke, zbrane ob opravljanju pomočniških izkušenj. Zastopane so bile vse stroke, ki so pokazale, da je škofjeloško obrtništvo zelo prizadevno in napredno v vseh smereh. Izdelki, ki jih je preko 100, ostanejo last šole in predstavljajo lepo vrednost. Po otvoritvi razstave so si prisotni ogledali še risarski tečaj v risalnici, ki se vrši že več mesecev in bo izuril naše mizarje v najtežavnejših strokovnih delih. Tečaj, ki ga vodi g. Kregar iz Št. Vida nad Ljubljano, bo rodil najlepše uspehe. Udeležuje se ga nad 15 mojstrov in pomočnikov. Ob zaključku se je zahvalil vsem sodelujočim in predstavnikom oblastev za razumevanje predsednik združenja g. Lotrič.

* **Velika gasilska razstava** bo prirejena v okviru XV. velesoja v Ljubljani od 1. do 11. junija. Gasilstvo dravske banovine stopa pred javnost, da pokaže tako plod svojega petinšestdesetletnega dela. V naši državi je gasilstvo najbolj razvito pri nas, saj šteje že preko 28.000 izvršujočih članov, ki so tudi razmeroma dobro opremljeni in izvežebani. Potemtakem pride v naši banovini na vsakih štirideset prebivalcev že po en gasilec. Gasilstvo je pri nas prava narodna organizacija. Zato se je zelo razširilo zlasti po deželi. Skoraj vsaka večja slovenska vas ima zdaj že lastno gasilsko četo. Letošnja gasilska razstava ima namen, da pokaže obiskovalcem velesoja razvoj in sedanje stanje našega gasilstva. Razen tega bodo tudi vse vodilne tvrdke razstavile najmodernejša gasilna orodja in najboljšo opremo. Za časa razstave bodo tudi večje vaje in preizkušnje brizgaln in gasilnih aparatov.

* **Izpuščen iz preiskovalnega zapora.** Gospodje dr. Cepuder, dr. Rape, Žitnik in Lipnik, ki so bili nekaj dni pred volitvami aretirani in

ovadeni državnemu sodišču v Beogradu po zakonu o zaščiti države, so bili v nedeljo spet izpuščeni. Državno sodišče v Beogradu je namreč odločilo, da ni osnove za postopanje po zakonu o zaščiti države in je o tem obvestilo okrožno sodišče v Ljubljani. Na osnovi tega obvestila je okrožno sodišče vse štiri ovdence izpustilo iz preiskovalnega zapora.

* **«Normandie» je pripravljen za pot.** «Normandie», največji in najrazkošnejše opremljeni ekspresni parnik sveta, je dograjen in je v začetku meseca maja zapustil zibelko svoje gradnje St. Nazaire. Odplul je proti francoskemu pristanišču Le Havreju, kjer bo postavljen v redni potniški promet na progi Havre-New York, ki jo bo prevozil v rekordnem času štirih dni. Nepozaben in spominski dan v zgodovini paroplovstva bo 29. maj 1935., kajti tega dne nastopi «Normandie», 79.280 tonski parnik od «French Line» svojo prvo pot v Ameriko. Ta dogodek bo zvezan z velikimi svečanostmi, ker vsa Francija trdno pričakuje od svojega giganta oceana, da ji pribori sinj ttrak. «Normandie» bo zares ponos največje parobrodarske družbe Cie. Gle. Transatlantique, Francoske linije, katere zastopništvo je v Ljubljani, Masarykova cesta št. 14.

* **Huda toča** je padala v Beli krajini in napravila veliko škodo. Posebno hudo so prizadeti vinogradi v Dragatušu in v Vinici. Vinogradi so bili tako zasuti s točo, da so se videli, kakor bi bil padel nanje sneg.

* **Učenec je rešil otroka izpod vlaka.** Nedavno se je preselila v Celje ga. Kovačičeva, vdova po Antonu Kovačiču, finančnem pregledniku, ki so ga zavratno umorili divjaki v Št. Juriju pod Kumom. Svojega najstarejšega sina Milana je pa pustila v Radečah, da dovrši šesti razred. Te dni so se igrali otroci na travnikih pred železnico. Med njimi je bil tudi Milan. Obrnivši se proti prihajajočemu brzemu vlaku, ki je odhajal proti Ljubljani, je zagledal na progi triletno Silvico. Ne da bi dolgo pomišljal, je urno stekel po železniškem prelazu navzgor. Strojevodja, ki je bil medtem že tudi opazil pretečo nevarnost, je zmanjšal brzino vlaka. Tedaj pa je prihitel učenec Kovačič, ki se je z eno roko držal stebra pri mostu nad Savinjo, z drugo pa je v zadnjem trenutku potegnil k sebi malo Silvico in jo tako otel gotove smrti, kajti v naslednjem trenutku je že pridrvel vlak, ki bi jo bil povozil in razmesaril. Junaštvo učenca Milana zasluži vse priznanje.

* **Kanadskim rojakom iz Kirkland-Lakeja** se najlepše zahvaljujem za gmotno pomoč, ki so mi jo nudili po g. Janezu Kužniku ob priliki požarne nesreče. Smolič Franc, Dobrnič.

* **Nova smrtna žrtev Turnca.** V nedeljo se je zgodila nova nesreča na strmi skali Turncu za Šmarno goro. Skoro na istem delu te skale kakor predzadnjo nedeljo pokojni Mirko Dovič z Ježice je to nedeljo popoldne padel v globino 19letni visokošolec, slušatelj prava Svetožar Likar. Svetožar Likar se je v nedeljo odpeljal s kolesom do Šmarne gore. Tam je našel več znancev, ki so se napotili na Turnc. Z njimi je šel tudi Likar. Nesreča Mirka Doviča ni izmodrila mladine in tako je plezalo na Turnc vse polno mladih ljudi. Svetožar Likar je že prišel do vrha ter se vračal navzdol, ko je sredi pečine naenkrat omahnil. Pri padanju se je odbijal od roba do roba skale in hudo ranjen priletel do dna. Na Šmarni gori je bilo pri Aljaževi slavnosti tudi več zdravnikov, ki so prihiteli na pomoč in Likarja obvezali, iz vile ministra na razpoloženju g. dr. Novaka pa so telefonirali po reševalni avto, ki je ponesrečenega mladeniča prepeljal v bolnišnico. Vse prizadevanje zdravnikov pa ni pomagalo več in je ponesrečenec v ponedeljek zjutraj umrl.

* **Vlak je pregazil otroka.** Nedavno je 20-mesečna Justina, hčerka posestnika Čajmarja iz Križevske vasi, zašla izpred domače vasi na progo in se igrala. Nedaleč od dekletca je delal oče, ki pa zaradi zaposlenosti ni mogel dovolj paziti na otroka in tudi ni zaradi močnega nasprotnega vetra mogel slišati šuma prihajajočega vlaka. Šele v zadnjem trenutku je planil proti progi. Bilo je žal prepozno. Vlak je otroka že povozil. Strojevodja, ki otroka zaradi ostrega ovinka na tem mestu ni mogel zapaziti, ne zadene nikaka krivda.

* **Z revolverjem pod šolsko klopjo.** Iz Kranja so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 15letnega dijaka Ivana Hönigmana, doma s Klanca pri Predosljah. Hönigman se je v gimnaziji med šolskim poukom igral z nabasanim revolverjem pod klopjo, pa se mu je orožje sprožilo. Krogla ga je zadela v levo nogo in samo srečno naključje je bilo, da ni prišlo do hujše nesreče.

* **Domačija žrtev ognja.** V Zgornji Ložnici je nastal požar na gospodarskem poslopu posestnika Franca Podkrižnika. Ker je bilo vetrovno, se je ogenj razširil še na hišo. Obe zgradbi sta zgoreli do temelja.

liko, kolikor se tiče njegove hčere. Kdo ve, kakšna je vsebina onih važnih listin, ki so shranjene v votlini? In nakitje pokojne graščakinje in dragocenosti davnih prednikov! Zares, ogromen kup bogastva!

«Nekaj bi bilo lahko tvoje...» jo je mamila izkušnja. «Kakšen okrasek, ki bi ga niti ne pogrešili...»

Pa, oj groza! Pot v zakladnico pelje mimo grobnice... Če bi iskala vhoda zunaj med cipresami, bi jo hitro kdo opazil. V grobnici pa je tema celo podnevi in ponoči strašijo duhovi nekdanjih grajskih prebivalcev.

Iskala je v mislih pomočnika, a na Rovišju ni našla nikogar, ki bi bil sposoben za tako delo. Služabnika Urha je sama zvestoba in poštenost ter ne stori ničesar brez dovoljenja. Laže bi morda nagovorila Kozmo, domačega padarja, če bi ga podkupila. Ni pa mu preveč zaupala; bala se je, da bi poslala psa po klobaso.

Pohlepnicar se ni mogla odločiti, kaj naj ukrene. Njene misli so se kresale in ugašale kakor iskre. Naposled je izročila srečnemu naključju svoje temne načrte. Morda ji bo dostopen Viktor, graščakov naslednik. Znane so ji bile pustolovščine mladih viteзов in njih strast do izrednih dogodkov. Kalinu bo treba nastaviti zanko, v kateri bo obtičal.

Kozma, graščinski padar, se je med molitvijo sukal okoli bolnika in ga mučil z mrzlimi in toplimi obkladki. Nato je vzel posodico z blago-

slovljeno vodo in začel kropiti. «Izdihnil je!» je nenadno pretrgal molitev.

Albina je omahnila na posteljo k mrtvem uoetu. Edita jo je tolažila in jokala.

K mrliču je pristopil duhovnik in mu v slovo prekrižal mrzlo čelo. Ni se še zdanilo, ko je odjezdil grajski hlapec na Vrtičje z žahnim poročilom.

2. Lažni prijatelj.

Viktor, ki je bil določen za naslednika roviškemu graščaku, je bil tiste dni povabljen k viteški igri v sosedno graščino. Sporočilo, ki ga je prinesel jezdec, je sprejel njegov prijatelj in obljubil, da bo takoj obvestil viteza, čim se porne na Vrtičje.

Pismo, ki ga je s tresočo se roko napisala Albina, je vsebovala razen mrtvaškega naznanila tudi kratko poročilo o očetovi poslednji volji. Prosila ga je, naj se odzove njenemu vabilu in pride na Rovišje. «Pomagal mi boš urediti pogreb», mu je pisala. «Saj veš, da nimam nikogar, ki bi mi stal na strani.»

Egon, kateremu je bilo pismo izročeno, ga je odprl in prečital. Izvedel je, česar se ni nadejal. Vitezu se je nasmehnila sreča s svojim nebeškim obrazom. Zagospodaril bo na Rovišju nad obilnim bogastvom. Kakor kralj bo sedel na prestol in ljudstvo ga bo spoštovalo.

«Sam vrag mu je pomagal!» je vzdihnil v zavisti. Egon ni človek, ki bi komu kaj privoščil. Rad se je izdajal za vitezovega prija-

telja, a v resnici pa ni zaslužil tega imena. Kjerkoli je mogel, povsod ga je izkoriščal. Vitez je poznal njegove slabosti, ni pa mu oponašal, kadar je ujel kakšno drobtinico z njegove mize. Kakšne hudobnosti pa mu doslej ni mogel dokazati.

Zgodilo pa se je, česar se Viktor ni nadejal. Po vrnitvi z viteške prireditve je našel na mizi neko pismo. Egon mu je sporočil, da mora nenadno odpotovati. Tik pred odhodom pa je izvedel še nepričakovano novico. Roviški graščak Otmar je nevarno obohel.

Zaradi nek'ih neprijetnih ovir pa se vitez ni mogel takoj odpraviti na potovanje. Odjezdil je šele čez nekaj dni — sam, brez običajnega spremstva. Niti oddaleč ni slutil, da ga je Egon tako nesramno goljufal. Še manj pa je mogel vedeti, da odhaja v nevarnost, ki mu jo pripravljala njegov nehvaležni prijatelj.

Zlobnik je dospel na Rovišje, ko so graščaka že pokopali. Lahko bi se bil udeležil pogreba, a se mu je nalašč ognil. Med pogrebci je bilo namreč mnogo takih, ki bi ga bili pozvali. Tega pa ni maral, vedoč, da bi ga izdali. Tako bi mu pokvarili vse, kar je hotel izvesti.

O mraku nekega večera je potrkal na grajska vrata. «Viktor z Vrtičja», tako se je predstavil vratarju ter ga poprosil, naj ga povede do Albine, da ji izreče svoje sožalje. Aleš se mu je priklenil kot svojemu bodočemu gospodarju.

(Dalje prihodnjic.)

* **Smrtna žrtev nesreče.** Posestnik Janez Kovarčič, po domače Ivančev, z Brunka in njegov brat France sta nedavno sadila krompir na skupni njivi na Dobravi. Med delom je France pognal vola, vprežena v voz, in nesrečno naključje je hotelo, da je Janez padel pod kolesa, ki so mu šla čez trebuh. Na videz je kazalo, da poškodbe niso bile hude, saj je Janez lahko sam vstal in sam šel domov na Brunk. Ker pa je začel čutiti hude bolečine, se je spravil v posteljo in se je nekaj časa zdravil v domači oskrbi. Na prigovarjanje sestre pa se je naposled napotil k zdravniku g. dr. Karlu Matku, ki ga je poslal v brežiško bolnišnico. Tam so mu ugotovili hude notranje poškodbe, za katerimi je kljub vsemu prizadevanju zdravnikov umrl. Truplo pokojnika so prepeljali s tukajšnjim gasilskim avtomobilom v Radeče, kjer se je te dni vršil pogreb ob številnem spremstvu domačinov. Pokojnik je štel šele 45 let in je bil znan kot delaven mož. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* **Avto, ki je zakrivil smrtno nesrečo,** iščejo. Kakor smo že poročali, je 30. aprila ponoči na Križnem vrhu nad Poljčanami neznan avtomobilist do smrti povozil posestnika in progovnega čuvaja Jurija Mastinška iz Zgornje Brežnice. Avto, ki je drvel v smeri Slovenska Bistrica—Maribor, je truplo nesrečnega moža še kakšnih šest metrov vlekel s seboj. Čeprav je voznik moral opaziti nesrečo, je pustil truplo na cesti in jo je brezvestno odkuril dalje. Poljčanski orožniki objavljajo zdaj v uradnem listu policijske uprave v Ljubljani tiralico za neznanim avtomobilom, ki je bil zelenkaste ali kake podobne barve z belo streho, zaprt in srednjevelik. Lastnika avtomobila najbrž ne bo težavno ugotoviti, ker je šofer očitno dobro poznal cesto.

* **Požar na Dravskem polju.** Dne 7. t. m. zjutraj je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Martina Paja v Cirkovcah. Ogenj se je naglo razširil na gospodarsko poslopje posestnika Franca Jevšovarja. Velika nevarnost je pretila šolskemu poslopiju in drugim sosedom. Zahvaliti se je vrlim domačim gasilcem, ki so z veliko muko preprečili, da ogenj ni zahteval še večje žrtve.

* **Avto se je zaletel v kolesarja.** Te dni se je peljal na kolesu proti domu 26letni strojnik Miha Bohorč, zaposlen v papirnici v Vevčah. Med Mostami in Studencem pa se je nenadno zaletel vanj neznan avtomobilist, da je Bohorč v loku odletel s kolesa v bližnji jarek, kjer je obležal s hudimi poškodbami. Avtomobilist je sicer svoj voz takoj zavrl in se ustavil, pogledal nesrečno žrtev, nato pa se odpeljal dalje, ne da bi se zmenil za Bohorča. Tega so našli kmalu mimo idoč in obvestili reševalce, ki so ga prepeljali v bolnišnico.

* **Smrtna nesreča mladega fanta.** Iz Maribora je prišel domov v Zgoše pri Begunjah Resman z motornim kolesom. V to moderno vozilo se je njegov brat 24letni Ivan Resman, mizarški pomočnik, zagledal in ni zamudil prilike, da se ne bi vozil po bližnjih cestah. Te dni je nameraval brat odpotovati nazaj v Maribor, Ivan pa mu je dejal: «Se enkrat naj se popeljem s kolesom.» Ta vožnja pa je bila zanj usodna. Odpeljal se je proti Jesenicam. Ko se je vračal, je na ravni cesti pri znamenju nasproti Doslovčam v brezliški župniji za njim privozil tovorni avto z Jesenic. Resman se je najbrže tega prestrašil in ko je bil avto že mimo njega, je zavrl prednje kolo, kar ga je spravilo iz ravnotežja, da je v loku priletel z glavo na sredo ceste, kjer je nezavesten obležal. Prvo pomoč so mu nudili šofer avtomobila in njegovi spremljevalci. Tudi zdravnik iz Radovljice je bil kmalu na mestu, vendar pa je bila vsaka pomoč zaman. Mladi Resman je umrl, ne da bi prišel k zavesti.

* **Padec s kolesa vzrok smrti.** Na klancu Pred Kamnico pri Mariboru je padel s kolesa 65letni upokojeni policijski pristav Josip Schweiger. Pri padcu je dobil pretres možganov, da so ga morali odpeljati v mariborsko bolnišnico, kjer je umrl.

* **Požar.** Te dni je gorelo pri čevljarju Josipu Osvaldu v Osilnici. Ker je bila hiša lesena, se je ogenj hitro razširil in je hiša kmalu pogorela do tal. Veter je zanašal iskre tudi na bližnja poslopja. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Čabra, Gerova in Broda na Kolpi, ki so požrtvovalno gasili in rešili vas nevarnosti.

* **Obup invalida.** V Polskavi so našli obešenega trafikanta Ivana Hrastnika. Mož je bil popoln invalid. Manjkala sta mu roka in oko. Ker je dobil v vojni strel v glavo, je bil tudi nekoliko zmešan.

* **Pazite na otroke.** Komaj 16mesečna Vrbnjakova Tončka, posestnikova hčerka iz Moravcev, je v trenutku, ko je bila brez nadzorstva, pograbila kozarec, napolnjen z octovo kislino, ter napravila močen požirek. V obupnem stanju so jo prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer je umrla.

Spomnite se naročnine!

Pet mesecev že bera «Domovina» z zanimanjem in v zabavo, pa se ne spomnijo, da je treba plačati naročnino, saj se noben časopis ne more tiskati brez denarnih sredstev. Te naše besede veljajo seveda le onim naročnikom «Domovine», ki do danes še niso poravnali naročnine niti za prvo polovico leta. Takih je še dosti. Zato pozivamo vse te, da ne pozabijo še v tem mesecu plačati naročnine po položnicah, ki jih hranijo neizrabljene doma. Komur se je izgubila, naj piše upravi lista, da mu pošlje takoj drugo. Naročniki, ravnajte se po geslu:

«Domovina» za naročnike,
naročniki za «Domovino»!

* **Smrtna nesreča pri gradbi mostu.** Pred meseci so pričeli graditi železobetonski most med vasjo Savo pri Litiji in Spodnjim Logom. Gradbo mostu je prevzelo ljubljansko podjetje Mison, ki je po pogodbi obvezano, da zaposluje po možnosti le domače obrtnike. Zadnje dni so pričeli tesarji polagati tramove na desnem bregu Save. Hlode so polagali na obrambni zid na bregu in na prvi opornik ob strugi. Po začasnem, ne dovoljno zavarovanem odrišču so valili proti koncu odra težke hlode. Zaradi teže se je premaknil oder in hlodi so se pričeli rušiti. Delavci so padali z odra. Najhuje je bil poškodovan tesarji mojster g. Ivan Golobar iz Smartna pri Litiji. Svojih 400 kg težak hlood se je zrušil nanj, drugo lesovje pa ga je stisnilo za vrat in mu tudi vklenilo oprsje. Ko so mu prihiteli ostali delavci na pomoč, se je Golobar boril s smrtjo in je kmalu nato izdihnil. Močno poškodovan je bil tudi tesarjski pomočnik Jože Pevce iz Kalc blizu Št. Vida pri Stični. Ponj je prišel ljubljanski reševalni avto, ki ga je odpeljal v bolnišnico. Manjše poškodbe so dobili tudi drugi pomagači.

Rekonvalescentom

in bolnikom na prebavih predpisujejo tuzemski in inozemski zdravniki lahko hrano. Taka hrana, lahko prebavna in pri tem zelo redilna, so «Jajnine» (makaroni, spageti in juhe zakuhe), ki jih izdeluje naša domača tovarna «Pekate».

* **Velik požar.** Te dni je nastal ogenj v gospodarskem poslopiju posestnika Franca Trančarja v Trnovski vasi in prešel tudi na hišo. Obe poslopji sta zgoreli do tal. Uničen je poleg vsega orodja tudi umetni mlin. Kako je ogenj nastal, je še nejasno. Orožniki vrše preiskavo.

* **Mrtvec v hlevu.** Pri posestniku Krajtnerju v Zrkovcih so našli v hlevu mrtvega neznanca, ki je prišel h Krajtnerjevimi in prosil za prenočišče. Orožniki so spoznali v mrtvemu 58letnega brezposelnega kleparja Jakoba Pahernika iz Kamnice pri Mariboru. Nesrečnik je umrl za posledicami zastrupljenja z alkoholom.

* **Blagajnik Mestne hranilnice v Krškem Josip Simončič mrtev.** Kakor smo že poročali, je pred kratkim neznan kam izginil blagajnik Mestne hranilnice v Krškem Jože Simončič, ugleden mož, ki je bil zadnje čase zelo čudnega vedenja. Ko je izginil, so se začele širiti najrazličnejše govorice o poneverbah. Pregled je ugotovil, da je v blagajni okrog 8000 Din primanjkljaja in da manjka pet obveznic investicijskega posojila. Pregled se je potem nadaljeval. Kmalu nato so bili orožniki obveščeni od orožniške postaje v Zapršiču, da so v ondoutni okolici našli neznanega, kakih 40 let starega samomorilca, ki se je bil ustrelil. Ko so ga našli, je bil še pri življenju in je skušal govoriti, vendar je govoril tako nerazločno, da ga ni bilo mogoče razumeti. Ko je potem izdihnil, so našli pri njem 80 Din gotovine in šop ključev. Po osebnem opisu je bilo takoj jasno, da je nesrečni pokojnik pogrešani blagajnik Josip Simončič iz Krškega. Pokopali so ga v Zapršiču. Natančna preiskava bo dognala, koliko so osnovane ljudske govorice, da si je od leta 1928. prisvojeval majhne zneske. Gotovo pa je, da je bil živčno močno razkrojen in da je v tem njegovem stanju v precejšnji meri treba iskati težišče žaloigre.

* **Bračko obsojen na štiri leta.** Dne 13. t. m. je bila pred mariborskimi sodniki izrečena sodba proti Ivanu Bračku, bivšemu šefu poštotelegrafске sekcije v Mariboru, ki je bil obtožen poneverbe državnega denarja. Ivan Bračko je bil spoznan za krivega poneverbe do 134.528 Din in je bil obsojen na štiri leta robije in izgubo častnih državljskih pravic in na izgubo državne službe.

* **Potrjena smrtna obsodba.** Dne 15. marca je mariborsko okrožno sodišče obsodilo na smrt na večalnih Viktorja Juhanta, morilca mladega krošnjarja Stanka Hacina. Juhantov zverinski umor v Gradiški pri Sv. Kungoti v mariborski okolici je vsem še v živem spominu. Branilec obsojenca je vložil priziv in revizijo proti obsodbi, katero pa je stol sedmorice v Zagrebu zavrnil ter potrdil sodbo mariborskega okrožnega sodišča. Akt je bil zdaj poslan ministrstvu pravde v Beograd, kjer bo izrečena dokončna odločitev, ali se predloži Juhant v pomilostitev na najvišje mesto.

* **Morilec brata se je javil sodišču.** Te dni se je javil v pisarni ljubljanske kaznilnice France Rupar in odkritosrčno izpovedal vse podrobnosti o strašni družinski žaloigri in priznal, da je ubil brata. Po umoru brata se je potikal po rakičniških in krimskih gozdovih, naposled ga je pa glad pripravil do tega, da se je napotil v Ljubljano in se izročil rokam pravice. Rupar napravi vtisk nekoliko omejenega človeka. Uprava kaznilnice je takoj obvestila državno tožilstvo, da se je ubijalec prijavil.

* **Ponarejen denar v Zagrebu.** V Zagrebu so se pojavili v zelo velikem številu ponarejeni novci po 50, 20 in 10 Din. Policija je sicer že aretirala več ponarejalcev, vendar je ponarejenec zmerom več v obtoku. Ponarejenci se razlikujejo od pravega denarja delno po svoji manjši teži, delno po svetlejši barvi, zlasti pa po slabši izdelavi ob robu.

* **Žrtev tihotapstva.** Pri Koprivni je padel na meji od krogle nekega graničarja Karel Rigelnik iz Železne Kaple. Pri tihotapljenju so ga graničarji opazili in ker ni hotel obstati na poziv, je graničar streljal in ga smrtno zadel.

* **Tatvina hranilnih knjižic.** Te dni je neznanec vlomil v stanovanje gostilničarja Ivana Komidarja v Mostah pri Ljubljani. Vlomilec je odnesel okoli 800 Din gotovine in dve hranilni knjižici Ljudske posojilnice, glaseči se na ime Ivana Komidarja. Prva knjižica ima vlogo 200.000 Din, druga pa vlogo za 15.000 Din. Ljudje so videli nekega mladega človeka, ki se je v času, ko je bil vlom izvršen, potikal okoli Komidarjevega stanovanja.

* **Vlom v vinsko klet.** Neznani tatovi so v Rodnem vrhu obiskali vinsko klet posestnika Franca Jarenka iz Borislavcev. Tatovi so si napolnili steklenice, ki so jih dobili v kleti, z vinom in žganjem. Orožniki so vlomilec na sledu.

* **Izgovarja se s silobranom.** Te dni je umrl Srečko Bohl pri Sv. Petru pri Mariboru, ki ga je neki Ivan Gamzer udaril z motiko z vso močjo po glavi. Košaškimi orožniki se je po večdnevni iskanju posrečilo najti Gamzerja, ki se je skrival. Gamzer priznava dejanje, izgovarja pa se, da je ravnal v silobranu. Izročili so ga sodišču.

* **Morilec je priznal zločin.** Vsem je še živo v spominu umor stare preužkarice Elizabete Repčeve, izvršen 18. februarja letos pri Sv. Jakobu v Kalobju blizu Sv. Jurija ob južni železnici. Takoj naslednjega dne sta bila aretirana njen sin Adam in njegova žena Frančiška, medtem ko je hlapec Ivan Polenik, ki je prišel takrat pred kratkim k hiši, takoj po umoru neznano kam izginil, a je bil tudi ta pozneje aretiran v Josipdolu pri Ribnici na Pohorju. Vse tri so spravili v zapore okroglega sodišča v Celju. Adam Repec je v zaporu kmalu priznal, da mu je tisti večer, ko je bila najdena umorjena njegova mati, prišel povedat Polenik, da je pobil njegovo mater. Frančiška Repčeva pa je priznala, da jima je Polenik tik pred umorom rekel, da bo napadel Elizabeto. V preiskovalnem zaporu sta nato Adam Repec in njegova žena Frančiška svoji prvotni priznanji preklinala in zanikala udeležbo pri umoru. Ko je bil nato aretiran Polenik, je trdovratno zanikal krivdo. Po dolgotrajnem zasliševanju je naposled uspelo preiskovalnemu sodniku, da je Frančiška Repčeva priznala, da je nagovorila Polenika k umoru moževe matere. Nazadnje je tudi Polenik priznal, da je umoril Elizabeto Repčevu. Izjavil je, da sta ga k temu napeljala oba zakonca Repčeva. Obljubila sta mu v hiši dosmrtno stanovanje in prehrano.

* **Grd zločin.** Neznani zlikovec 20 do 25 let je navalil z odprtim nožem na 13letno deklico Angelo, ko se je proti večeru vračala od Marije v Puščavi domov v Rute, jo s silo zavlekel globoko v gozd ob cesti in ji napravil silo. Nato pa je pobegnil. Ljudje, ki so kmalu zatem šli mimo, so slišali iz gozda vzdihovanje. Našli so ubogo deklico na tleh vso prestrašeno in onemoglo. Za zločincem poizvedujejo.

* **Gnezdo lahkoživega življenja.** Kranjski orožniki so odkrili te dni, da so se na domu neke ženske v Zgornjem Bitnjem shajali sumljivi ljudje. Različni moški so živeli nenravno s to žensko in njeno mladoletno hčerko. Orožniki so krivce aretirali.

* **Velika tatvina na Jesenicah.** V tvorniški restavraciji na Jesenicah je bila izvršena velika tatvina. Najemnik restavracije g. Anton Legat ima svoje stanovanje v tvorniški hiši poleg restavracije. To stanovanje je čez dan navadno zaklenjeno, ker imajo vsi dosti dela v restavraciji. Tat, ki je moral poznati domače razmere, je vdrl v to stanovanje ter odnesel v gotovini 55.000 Din, poleg tega pa še mnogo zlatnine in drugih dragocenosti. Za predrznim vlomilcem ni sledi.

* **Nevarnega vlomilca** so izsledili tezenski crožniki v osebi 25letnega Jurija Reharja. Pri hišni preiskavi na njegovem domu so našli obilo predmetov, ki izvirajo najbrže od raznih tatvin. Tudi so našli pri njem nekaj hranilnih knjižic na tuje ime. Rehar je bil že večkrat kaznovan in je šel pred nedavnim prišel iz zapora.

* **Požar.** Kočarju Antonu Figeršku na Braunšvaigu je do tal pogorelo gospodarsko poslopje. Le s težavo se je posrečilo omejit požar, da ni prešel na stanovanjski del poslopja.

in potegnili v kolesje. Nesrečnika je vrtelo kaki dve minuti okrog, ga treskalo z glavo v zid in mu je ude čisto strlo. Kakor je kesneje ugotovil zdravnik dr. Gross iz Lendave, je nastopila smrt trenutno. V neposredni bližini je bil v trenutku nesreče strojnik Štefan Genc, ki pa je opazil strašno nesrečo šele, ko se je ponesrečenčevu telo že vrtelo z blazno hitrostjo 180krat na minuto v transmisiji. Takoj je ustavil lokomobilo, iz stroja pa so potegnili strašno strto truplo Ekeja.

ODGOVOR G. PAVLA BOLHE.

Prejeli smo:

V «Slovenču» z dne 9. t. m. so gg. Lindič, Vabič in Lapotnik (Sapotnik) kot odborniki Zveze jugoslovenskih katoliških društev v Nemčiji objavili izjavo, da me ne priznavajo več za voditelja celotne jugoslovenske kolonije v Nemčiji in ne za predsednika osrednje zveze. V tej svoji izjavi pravijo, da so me 17. decembra leta 1933. izvolili za predsednika osrednje zveze za eno leto na poizkušnjo. Danes pa trdijo, da osrednje zveze ni več, ker z menoj ne morejo imeti ničesar skupnega več.

Na to samovoljno trditev vseh treh podpisancev izjavljam, da sem bil decembra leta 1933. res izvoljen za predsednika Osrednje zveze jugoslovenskih narodnih delavskih društev v Nemčiji, a prvi predlog za to izvolitev je prišel prav iz vrst katoliških društev. Že po tem more biti sleherniku povsem jasno, da ni šlo z mojo osebo za nikako poizkušnjo, da ni šlo ob ustanovitvi te zveze za prav nikakršno barantanje, temveč po sklepu vseh predsednikov obeh zvez za skupni, nujno potrebn, enotni nastop Slovencev v Westfaliji. Kot predsednik osrednje zveze sem javno, s polno odgovornostjo deloval v prid društev obeh zvez, ne da bi bil delal kakršenkoli razloček med društvi, ki pravijo, da so katoliška, in med onimi, ki so brez pridevka «katoliški».

Osrednja zveza še obstoji, ker je doslej še nihče ni razpustil, glede predsedstva pa more sklepiti edinole občni zbor. Občni zbor se doslej še ni vršil, ker je bilo sklenjeno ob ustanovitvi osrednje zveze, da bosta odbora obeh zvez občni zbor osrednje zveze sklicala sporazumno.

Da bo vsakomur jasno, naj povem še tole: Na občnem zboru Zveze jugoslovenskih katoliških društev, ki se je vršil 13. januarja t. l. v Karnapu, je bilo 21 delegatov katoliških društev za osrednjo zvezo, 18 pa proti. Med temi 18 glasovi so bili šteti tudi glasovi nemških duhovnikov in nekaterih bivših članov protijugoslovenske organizacije Oesterreichische Interessengemeinschaft, katerim je vodstvo občnega zbora dalo — po kakšnih pravilih? — glasovalno pravico. Nemški duhovniki — čudno, da ni bilo nobenega slovenskega! — so polni dve uri prijemali predsednike katoliških društev, naj razdro osrednjo zvezo, kar jim pa, kakor kaže izid glasovanja, ni uspelo.

Dodam še naslednje: V izseljenkem vestniku «Rafaelu» je g. Tensundern dal izjavo, da so jugoslovenska katoliška društva v Nemčiji podrejena vodstvu duhovnikov, ki jih postavlja škof v Münstru. Iz tega sledi, da so naša katoliška društva v Nemčiji odvisna od volje nemških škofov.

Pavel Bolha,

predsednik Osrednje zveze jugoslovenskih narodnih društev in Zveze jugoslovenskih delavskih podpornih društev v Nemčiji.

V Clevelandu je umrl Janez Zupančič, star 51 let. Pokojnik je bil doma iz Bratnic pri Št. Vidu pri Stični. V Ameriki je bival 26 let.

Po dolgi in mučni bolezni je v Uniontownu umrla Marija Liparjeva, rojena Pirnatova, stara 52 let. Doma je bila iz Velikih Trojan pri Ribnici, odkoder je prišla pred 30 leti v Ameriko.

Za posledicami zapeke je v Durant Cityju umrl 22letni France Zarnik.

V North Stratfordu je umrl Franc Udovč, po domače Ugel, doma iz Dolenje vasi pri Cerknici. Pokojnik je štel 40 let. V stari domovini žalujejo za njim žena in več otrok.

V Buffalu je umrla 28letna Monika Pogačnikova, v Manvilleju pa so pokopali Janeza Miheliča, doma iz Gradca pri Metliki. Umrl je za srčno kapjo.

V Veroni je umrl Josip Samec. Zapustil je ženo in dva otroka. Pokojnik je bil doma iz Vedrijana pri Gorici.

Srčna kap je zadela v Clevelandu Alojzija Arka, po domače Gašperjevega. Pokojnik je štel 58 let. Doma je bil iz Volične vasi pri Zagradu.

V Gowandi je po leto dni trajajoči bolezni umrl Jurij Samson. Pokojnik se je rodil leta 1873. v Malem logu, občina Loški potok. V Ameriki je živel 34 let. Zapustil je ženo in dva sina.

V Sheboyganu je umrla 79letna Neža Staričeva, doma iz Trebnjega na Dolenjskem.

V Nokomisu je umrl 63letni Jurij Plahutnik, doma iz Godiča pri Kamniku, v Clevelandu pa je umrla 66letna Frančiška Gnidovčeva, rojena Fabjanova.

V Moon Runu so pokopali 60letnega Franca Baloha, doma iz Gornjega Tuhinja. V Ameriki je bival 30 let.

V Pittsburghu je umrla 54letna Marija Pečjakova, doma iz Gradišča pri Žužemberku.

V Elkhartu je umrl 60letni Josip Kvas, doma iz Vipave. V Ameriki je bival 30 let.

V Powhatan Pointu se je v rudniku ponesrečil 19letni Vincenc Vehar. Zrušila se je nanj debela plast kamenja in je dobil nevarne poškodbe po vsem telesu. Nalomilo mu je pa tudi hrbtenico.

Iz Herne (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko delavsko podporno društvo iz Herne-Börniga je priredilo 5. t. m. v Eckmannovi gostilni v Herne-Holthausenu pomladno veselico, katere se je udeležilo tudi več sosednih bratskih društev in nemških domačinov. Na prireditvi sta nas z lepimi besedami izpodbujala k slogi predsednik iz Erkenschwica g. Peterlin in predsednik iz Evinga g. Knez. Pevski odsek iz Erkenschwica in Habinghorsta pod vodstvom pevovodje g. Jezernika nam je zapel več lepih slovenskih pesmic, s katerimi ni razveseljeval samo nas Slovence, temveč tudi naše nemške prijatelje. Zabava je bila prav pristrčna. Ko so se sosedna društva poslavljala od nas, so se slišali samo vzkliki: «Čuvajmo Jugoslavijo!» in «Živel naš kralj Peter II.!»

Iz Meerbečka pri Mürsu (Nemčija) nam pišejo: Upokojeni rudar Ivan Vider je praznoval 6. t. m. 70letnico rojstva, a 16. t. m. praznuje svoj god. G. Vider živi v Nemčiji že 39 let. Avgusta bo tudi 10 let, kar nam on prinaša naš ljubljani list «Domovino». Nadalje je dosegla isto starost zvesta bralka «Domovine» Ivanka Flisova, ki ima na svoj rojstni dan tudi svoj god. Flisova živi v Nemčiji že 35 let. Tukaj bivajoči Slovenci želimo obema jubilaroma še mnogo mnogo srečnih in zdravih let.

PREKMURSKI GLASNIK

Strašna smrt v transmisiji. V Eppingerjevi opekarni v Lendavi se je zgodila strašna nesreča, ki je zahtevala življenje 25letnega delavca Štefana Ekeja. Štefan Eke je bil zaposlen pri stroju za pripravljavanje ilovice za opeko. Iz neznanega vzroka se je trenutno odstranil od svojega prostora ter se približal transmisiji v strojni. Zdajci pa ga je transmisija zgrabila za predpasnik iz močnega platna in ga trenutno ovila

NAŠI NA TUJEM

Smrtna kosa med rojaki v Ameriki

Cleveland, aprila.

Za srčno kapjo je umrl v Milwaukeeju 54letni Miha Korbar, doma s Čateža pri Veliki Loki na Dolenjskem. Pokojnik je živel v Ameriki 27 let.

V Detroitu je umrl Pavel Pristavec, doma iz Černjic pri Brezjah.

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9°)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vsi vse bančne posle najkvalitetneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; 1° landija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Špinača z jajci. V slanem kropu skuhamo kilo špinače. Kuhano ocedi, polij z mrzlo vodo, jo dobro otisni in pretlači skozi sito. Od šestih dek sirovega masla in šestih dek moke napravi bolj svetlo prežganje, na prežganje stresi pretlačeno špinačo, malo popopraj, po potrebi še osoli in zalij s četrtinko litra mleka. Naj počasi vre. Jajca pa pripravi takole: liter vode in četrt litra kisa zavri, osoli, deni noter po eno jajce za vsako osebo. Ko jajca tako vro, kozo večkrat potresi, in ko so jajca že trdo kuhana, jih poberi v mrzlo vodo, nato jih deni spet v krop, da ostanejo topla. Zdaj naloži v toplo skledo špinačo, jo obloži z jajci, po vrhu pa zabeli s sirovim maslom.

Mandeljnov puding s čokoladno kremo. Mešaj, da narase, štiri rumenjake, sedem dek sladkorja, od pol pomaranče in pol limone lupinice. Nato primešaj sedem dek olupljenih zmletih mandeljnov (namesto mandeljnov lahko deneš orehe ali lešnike), pet dek drobtin, ki si jih poškropila z mlekom ali sladko smetano, in sneg štirih beljakov. Pudingov model dobro pomaži, zlij vanj polovico testa, razravnaj, potresi pest rozin, nato zlij po rozinah še drugo polovico testa. Model zapri, postavi v krop in kuhamo eno uro. Kuhani puding zvrni na topel krožnik in ga daj s čokoladno kremo na mizo. Čokoladna krema: 14 dek naribane čokolade, 14 dek sladkorja in štiri decilitre vode dobro zmešaj; zmes naj med mešanjem vre, da se zgosti.

Pogača. Mešaj na pari štiri jajca in osem dek sladkorja. Ko se jajca začno gostiti, jih dalje mešaj na hladnem, da se spenijo, nato stresi zraven devet dek moke, štiri in pol deke stopljenega sirovega masla, malo naribane limonove lupinice in štiri deke rozin. Kozo ali tortni model dobro pomaži, posuj z moko, zlij vanj testo, ga razravnaj in zlatorumeno speci. Pečeno pogačo zvrni na desko, jo potresi s sladkorjem in še drugi dan zreži na tenke kose.

Praktični nasveti

Mnogo solate rase zastoj po travnikih, pa še boljše in bolj zdrava je kakor prava solata. Že januarja in februarja najdeš po strniščih in med ozimino motovilec, ki je priljubljena pomladna solata. Skoro istočasno se ti ponuja za solato marjetica. Njene okroglaste lističe lahko vse leto uporabljaš za solato. Solata pomladnih rastlin je pa užitna le, ko so lističi majhni, nežni; večjih ne smeš trgati, ker so grenki. To velja posebno za regrat in rman. Obe rastlini sta primerni za solato in zelščna jedila. Kopriva, pripravljena kakor špinača, je boljše ko prava špinača. Sirove koprive so pa, sesekljane, dobra, zdrava krma za piščeta in kokoši. Z vodo iz koprivovih korenin si je dobro umivati glavo. Pomladi rasejo še «cvetlične solate»: kalužnica (jurjovec), jetičnik in kreša. Zberi cvetje teh rastlin in ga vkuhaj v jesih. Prav imenitno je za dodatek k omakam. Kraj plotov in stez nas pozdravlja z lepim modrim cvetjem divjiregrat ali cikorija (potrošnik). Močno nazobčani lističi te rastline so kakor regrat imenitna solata. Na Angleškem in Francoskem gojijo na vrtovih kislico in jo uporabljajo za juho. Pa še nekaj: Angleži in Francozi lističe vseh teh cvetic, ki smo jih našli, kuhajo, na drobno sesekljajo, dodajo še peteršilja in namažejo na kruh. Pravijo, da so vsa ta zelišča kakor nalašč za to, da nas očistijo nezdravih snovi.

Zelo zamazan in rjav cilinder petrolejke se ne dá več očistiti, zato ga je treba umiti. Najprej krpo dobro namili, jo pomoči v droben pesek in umij cilinder: nato ga splahni v mlačni vodi in še mokrega s čisto krpo zbrši.

Vrv za perilo je treba tudi včasih oprati. Napravi lug in kuhaj v njem vrv kake četrt ure. Iz

kotla jo deni v vročo boraksovo raztopino. Ko je bila v tej raztopini dve uri, jo deni čez noč v mrzlo vodo in jo še drugi dan obesi sušit. Suho navij na desko in jo spravi v vrečico. Vrv za perilo je treba po vsakem perilu spraviti, in sicer je najbolje imeti za to vrečico, da se ne napravi in umaže. Če je vrv umazana, zamaže perilo. Dobro gospodinja ne pušča vrvi napete na dežju. Pa tudi kljukic ne puščaj ležati okoli, ampak jih po perilu zberi in shrani v vrečici na suhem prostoru, da ostanejo lepe in ne splesnijo.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 19. do 26. maja 1935.

Nedelja, 19. maja: 7.30: Najnovejši podatki iz gospodarske prakse (inž. Petkovšek Valentin); 8.00: Dobro jutro, dober dan, nikar ne boji več zaspan (kvartet na štiri pihala piha, jazz vam svira brez oddiha, plošče štulijo se vmes, to je drenj, oh, to je ples); 8.30: čas, novice; 9.45: versko predavanje (p. Regalat Čebulj); 10.00: prenos iz stolnice; 11.00: Higijena kmečkih otrok (Zajčeva - Boškovičeva); 11.20: Kmečka godba zdaj igra (plošče); 12.00: koncert po željah (plošče); 15.00: citre solo (Mezgilits), vmes plošče; 15.45: ženska ura: Razmišljanje naše žene po volitvah (Angela Vodetova); 16.00: Da, da, ljudje, ni kar tako, ustreči vsem je res težko (pisana šara pesmi in besed, godbe za res in godbe za ples, harmonike in kmečkih viž in plošč različnih vse navzkriž; sodelovali bodo radijski orkester, radijski jazz, harmonikar Kokalj, pevec Jelačin, pevka Igličeva, nekateri igralci in kukavica; šaro bo pripravil in jo serviral Jelačin); 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, poročila, spored, obvestila; 20.30: Ljubi maj, krasni maj (nekaj pesmic, nekaj recitacij in nekaj glasbe; sodelovali bodo Fantje na vasi, Stritarjev deklinski trio, Debeljakova, Vombergar, radijski orkester in plošče); 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22.00: Za ples in dobro voljo (prenos iz nebotičnika, nato plošče).

Ponedeljek, 20. maja: 12.00: Nekaj veselih za naše podeželje (pred mikrofonom Magistrov trio, na ploščah Udovičeva-Laušetova, Žagar-Jelačin, Banovec, Janko in drugi); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.15: Nekaj veselih za naše podeželje (pred mikrofonom Magistrov trio, na ploščah Udovičeva-Laušetova, Žagar-Jelačin, Banovec, Janko); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Zvoki iz Ukrajine (plošče); 18.20: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: Schumannove pesmi bo pela Josipina Sivčeva; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz beograjske opere, v I. odmoru poročila akademske akcije za izpopolnitev univerze, v II. odmoru čas, poročila, spored.

Torek, 21. maja: 11.00: šolska ura: Naše Barje (pokrajinska oddaja; izvajala bo narodna šola na Barju, ki jo vodi Tit Grčar); 12.00: bolgarska pesem in bolgarski ples (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.15: gosli, čelo in klavir (na ploščah); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Punčke žive (pravljica igra o deci in lutkah s petjem in godbo; društvo «Tabor»); 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: radijski jazz; 19.30: nacionalna ura; 20.00: rezervirano za prenos iz Uniona; 21.30: čas, poročila, spored; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 22. maja: 12.00: melodije z juga (havajske kitare na ploščah); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.15: valčkova ura (izvajal bo radijski orkester); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: plošče po željah; 18.20: pogovor s poslušalci; 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: Poslušajmo zdaj tri flavte (igrali bodo Slavko Korošec, Silvester Drapal in Viktor Čampa; vmes kratko predavanje o flauti); 19.30: nacionalna ura; 20.00: Postanek in razvoj opere od početka do XX. stoletja z izvajanjem najznatnejših opernih arij (spored bo izvajala koncertna in operna pevka Pavla Lovšetova, pri klavirju bo Heri Svetel), vmes predavanje o isti

snovi; 21.30: čas, poročila, spored; 22.00: Mendelssohnova Škotska simfonija na ploščah.

Četrtek, 23. maja: 12.00: Kadar na planinah citre zapoje (o planinah in s planin — plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.15: Ob matuški ob Volgi (ruska pesem in ruska glasba na ploščah); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Srčki in cvetke (glasbene slike na ploščah); 18.20: slovenščina za Slovence (dr. Kolarič); 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: glasbila in njihova uporaba (profesor Škerjanc); 19.30: nacionalna ura; 20.00: Za zabavo in za ples (prenos iz nebotičnika); 20.30: prenos koncerta godbe kraljeve garde iz Beograda; 21.30: čas, poročila, spored; 22.00: plesna glasba (Ronny jazz).

Petek, 24. maja: 11.00: šolska ura: Ameriški Indijanci (dr. Valter Bohinec); 12.00: slavni tenoristi na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.15: Kmečki trio (Stango, Gregorc, Nachförg); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Vesela gmajna (plošče); 18.20: tujsko-prometno predavanje (Jožko Sotler); 18.40: čas, poročila, spored, obvestila; 19.00: In pri večerji dober tek (koncert šramelkvinteta «Triglava»); 19.30: nacionalna ura; 20.00: Obisk pri Bachu, Händlu in Brahmsu (izvajala bosta profesor Pavel Šivic — klavir solo in radijski orkester); 21.30: čas, poročila, spored; 22.00: narodna pesem (peli bodo Ramšakova, Neratova, Gostič in Janko; spremljal bo radijski orkester).

Sobota, 25. maja: 12.00: Brez oddiha, brez počitka, dokler ni končana bitka — plošč; 12.45: poročila; 13.00: čas, vreme, obvestila; 13.15: Brez oddiha, brez počitka, dokler ni končana bitka — plošč; 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Veselite se življenja (radijski orkester in plošče); 18.40: čas, poročila, vreme, spored, obvestila; 19.00: zunanji politični pregled (dr. Jug); 19.30: nacionalna ura; 20.00: Meh za smeh in kratek čas (za pestrost sporeda bodo skrbeli Žane iz Ljubljane, Bitežnik, Stanko, Bajde Ivan in radijski orkester); 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22.00: plošče.

ZANIMIVOSTI

Čez sto let bodo pristavljali h kravam lestve

Ob 300letnici, odkar obstoji v Zedinjenih državah kemična industrija, je predaval profesor dr. Midgley o tem, kakšen bo svet čez 100 let, to je leta 2035. Do leta 2035. bo promet z zvezdami že urejen, a bržkone na čisto drugačni znanstveni podlagi, kakor si to danes predstavljamo, torej ne z zrakoplovi in ne z raketami, ampak z neko drugo snovjo, ki jo bo treba še odkriti. Ta snov bo proizvajala več sile, kakor pa sama tehta. To se pravi, da bo moral en kilogram nove snovi dvigniti ali nositi več kakor en kilogram. Taka snov je možna in mi smo bržkone že blizu njenega odkritja. Na zvezde pa se ne bomo vozili samo na ogledovanje, kakor ho-dimo dandanes na velike razstave, ampak zato, da jih bomo izkoriščali. Na Marsu bo treba poskrbeti samo za vodo in na Veneri za kisik, pa bodo ljudje tam lahko stanovali.

Tudi od življenja bomo imeli več, kakor imamo dandanes, že zato, ker si bomo dolgost življenja podaljšali. Trajno državno nadzorstvo nad zdravjem ljudi bo boleznim silno omejilo in naše življenje podaljšalo. Državnih in drugih mej ne bo več in tudi vojne ne. Naravni zakladi in ves napredek znanosti bo prihajal vsemu človeštvu v korist. Danes trpi večina ljudi, ki se štejejo za prosvetljene in ki uživajo tako zvano boljšo hrano, na prebavilih. Kolikor se te bolezni ne bodo dale ozdraviti s postom in s preprosto hrano, jih bomo zdravili s hormonom, ki se dobiva v želodcu neke velike kače. Kokoši bodo tako velike, kakor so danes prašiči, prašiči bodo veliki, kakor so zdaj krave, krave pa bodo tolikšne, da bodo morali ljudje pristavljati ob njih

lestvice, če jih bodo hoteli molsti. Tudi to povečanje naših domačih živali bo možno z vbrizgavanjem raznih hormonov. Nihče ne bo več nikogar obiskoval, ker bo vsakdo tudi na daljavo lahko videl svojega prijatelja in se z njim pogovarjal.

Leta 2035. se bodo prebivalci New Yorka z lahkoto prebudili. Namesto ur budilk bodo pozirali zvečer kroglice ali praške, ki bodo prečunani na določeno število ur. Po preteku teh ur se bo človek prebudil in ne bo čutil nobenega spanca več, ker bo čil in spočit. Če ga bo zeblo, bo pritisnil na gumb in okna se bodo zaprla na tesno. Pritisk na drug gumb bo sobo prijetno segrel. Nočnih srajc ne bomo več prali, ampak jih bomo metali proč, tako bodo poceni.

× Vas, v kateri se rodiš sami dečki. Angleška vas Dunton je za sodobni zdravniški svet prava uganka. Že več let se opaža, da se v vasi rodi samo dečki in le prav redkokdaj kakšna deklica. Poldrugo leto dni nazaj se je rodilo v vasi 29 dečkov, pa samo ena deklica. Ne samo domače žene, temveč tudi one, ki pridejo od drugod v Dutton, povijajo same dečke. Zdravniki menijo, da je ta čuden pojav v zvezi s tamkajšnjim podnebjem.

× V Rusiji imajo blizu 30.000 stoletnikov. Moskovski listi poročajo, da je v Rusiji nad tri in pol milijona ljudi, starih nad 80 let in da je med njimi 29.563 starčkov, ki so prekoračili sto let. Največje število ljudi visoke starosti živi na Kavkazu. Zavod za preučevanje pojavov starosti zdaj preučuje vprašanje, koliko so točna razna doslej poznana naziranja o vzrokih staranja. Moskovski listi izražajo upanje, da bo zavod v najkrajšem času izdal razne recepte, po katerih bodo tudi drugi smrtniki Rusije in izven njenih mej mogli dočakati tako visoko starost.

× Kuga v zadnjih letih. Po podatkih iz nekega francoskega zdravniškega časopisa je razsajala zadnja leta kuga v Mandžuriji, v portugalski Angoli in v Kenji in Ugandi v Afriki. V Mandžuriji je nastala poleti leta 1933. hujša kuga, kakor je bila ona v letu 1920. Samo zapisanih žrtev je bilo v avgustu 1546. V Angoli traja kuga, ki so jo najbrž zanesli iz drugih krajev mornarji, z majhnimi presledki že od leta 1921. Umrljivost je pa tu majhna; znaša samo 40 % in le v nekaterih krajih in ob gotovem času doseže 60 %. Kuga v Ugandi in Kenji že pojema. Zdravniki so jo podrobno preučili in ugotovili, da jo prenašajo podganje bolhe.

× Glad mori ljudi. V ameriški državi Illinoisu vlada huda lakota. Oblastva so bila prisiljena prositi vlado v Washingtonu za nujno pomoč, ker je nad 200.000 ljudi brez posla in kruha in jih je doslej umrlo za lakoto že več sto.

× Čez tri metre visok velikan. Zdravnik dr. Fuchs je pred Dunajskim zdravniškim društvom poročal o pravem velikanu, ki ga je videl v Buširju v Perziji. Ta mož je do svojega devetega leta rasel čisto prirodno, potem pa je začel strašno rasti, dokler ni dosegel velikosti 3,20 m in teže 200 kg. Glava mu je tako velika in težka, da je ne more držati pokoncu, temveč mu počiva s podbradkom vedno na prsih. Velikan zavoljo svoje teže sploh ne more stati ne hoditi. Duševno pa je čisto zdrav. Glava mu je dvakrat večja od normalne glave.

× Krava je pametnejša kakor konj. Krava ne velja za posebno brihtno žival, a kakor so pokazali poizkusi na nekem vseučilišču v Ameriki, to naziranje ni upravičeno. Izvrševalci poizkusov pravijo, da je krava celo razumnejša od konja, le da je človek zaradi njene prirojene skromnosti in bojazljivosti ne ceni pravilno. Poizkus je pokazal, da krava dosti hitreje najde skrito krmo kakor konj, uči se enako hitro, a si vsako reč dosti bolj zapomni ko konj. Bile so pa krave čisto preveč bojazljive, da bi se lotile krime v nenavadnih skrivališčih. Zanimivo je, da so se izkazale za posebno razumne tiste krave, ki so dajale največ mleka.

VI VSI

neveste, gospodinje, hoteli, bolnišnice, zdravilišča in drugi razni zavodi kupite vse gospodinske potrebščine, kakor živотно, posteljno in namizno perilo, žimnice, odeje, zastore, preproge in linolej zaradi ogromnega nakupa v Trgovskem domu Stermecki po zelo znižanih cenah. Prepričajte se o velikanski izbiri in naročite takoj veliki ilustrirani cenik in vzorce!

TRGOVSKI DOM
Stermecki CELJE
TOVARNA PERILA · IN · OBLEK št. 97

× Olivno (oljčno) olje novo zdravilo. Dr. Frazer in dr. Walsh, zdravnik v neki londonski bolnišnici, priobčujeta v angleškem strokovnem listu zanimiv članek o svojih novih dognanjih, ki pomenijo važno obogatitev zdravniške vede. Gre za zdravljenje pljučnice in drugih nalezljivih bolezni. Poizkusi so se zelo dobro obnesli. Novo zdravilo je olivno olje, ki se vbrizga v kri pomešano z vodo. V 24 urah po vbrizgu se zniža visoka vročina na prirodno. Čez tri tedne takega zdravljenja so bolniki že lahko šli domov zdravi. Sijajne uspehe sta dosegla angleška zdravnik z vbrizgi olivnega olja tudi pri revmatičnih ljudeh in pri zastrupljenju krvi. Olivno olje je kot zdravilo velikega pomena že zato, ker lahko z njim zdravimo tudi zelo občutljive ljudi, ki zdravljenja s tuberkulinom ali insulinom ne preneso, poleg tega pa lahko rabimo olivno olje v večji množini, kar je pri drugih zdravilnih sredstvih zaradi pogubnih posledic izključeno.

× Materinska ljubezen pri kuncih. Strah pred kačami, pravijo, je živalim prirojen. Neki ameriški opazovalec pa sporoča zgodnico, ki kaže, da to mnenje ni čisto dobro. Mlad kunec se je oddaljil malo od matere in je v trenutku stal pred kačo. Brez strahu je šel proti njej. Kača se je vrgla takoj nanj in se ga ovila, a v istem trenutku je planila tudi že kunčeva mati na kačo in jo začela obdelovati s krepkimi brcami. Kača je morala svojo žrtev izpustiti in pobegniti.

× Brestom grozi smrt. Že nekaj let opažajo v nekaterih krajih Evrope v nasadih brestov neke vrste kugo, ki grozi uničiti to lepo drevje. Kmalu po vojni so opazili to bolezen na Nizozemskem. Listje okuženega bresta začne veneti, drevo ne poganja več novih vejic in naposled odmre. Zdaj so dognali, da povzroča bolezen neka gliva, proti kateri je znanost še brez moči. Pojav je zanimiv tudi zaradi tega, ker nam pojasnjuje, kako je mogoče, da so nekatere visoko razvite oblike rastlinstva davnih dob kar nenadno izginile. Ali je bil povzročitelj brestove kuge prenesen s katerega drugega dela sveta v Evropo ali je morda že poprej živel pri nas kot nedolžen zajedalec, ni znano. Zelo verjetna je domneva in ima morda marsikaj skupnega tudi s pojavom nenadnih kužnih bolezni, ki dostikrat čisto nepričakovano obiščejo človeštvo, da je taka kužna bolezen prišla zdaj še nad breste.

× V eni uri zgrajena hiša. Tudi stavbinstvo silno napreduje. Velike stavbe, kakršne so prej gradili šest do 12 mesecev, danes zgrade v šestih do 12 tednih. Seveda v stavbinstvu prednjači Amerika. Angleško časopisje poroča o rekord, ki je bil dosežen v Filadelfiji v Ameriki. Tam so veliko dvodružinsko hišo zgradili v 65 minutah. Velike ameriške stavbinske družbe imajo vse tako urejeno, da dele za naročeno enodružinsko ali dvodružinsko hišo kar pripeljejo na določen prostor. Seveda mora biti zemljišče, kjer se postavi hiša, že prej pripravljeno. Najprej postavijo železno ogrodje, nato pa v to ogrodje z vijaki pritrdijo stene, vrata in okna. Zanimivo je, da za vse to ne pribijejo niti enega

žebelja. Stene so narejene iz posebne zmesi betona, asfalta, klobučevine in stisnjene slame. Take stene so tople, niso vlažne in se skozi nje tudi ne sliši. Zdaj se je posrečilo, da so tako hišo postavili v 65 minutah.

× O mesecu nam še ni mnogo znano. Učenjak Weisberger trdi, da na mesecu ni zraka in da zaradi tega tudi ni tam življenja. Njegovo trditev pa izpodbija mnogi drugi učenjaki. Učenjaki dokazujejo, da nam daljnogledi kažejo samo stratosfero, ki jo razsvetljuje elektrika. Pod to stratosfero pa je zrak, skozi katerega ne more predreti daljnogled. Našemu očesu torej po tem naziranju ni dano, da bi videli luno v njeni čisto pravi podobi.

× Klub groze. Med vsemi zabavnimi društvi, odnosno klubi, ki jih v Londonu kar mrgoli, je najbolj znan Književni klub groze, ker se od drugih močno razlikuje. Ta klub je bil ustanovljen pred leti na pobudo slavnega angleškega pisatelja Chestertona in na slovesni pojedini, ki jo priredi v začetku vsakega meseca, zbere vse pisatelje detektivskih romanov, dalje visoke dostojanstvenike in tudi najslavnejše detektive. Postati član tega kluba pa ni tako lahko, kakor bi človek mislil. Kdor hoče postati član, mora priseči, da bo pisal v čisti angleščini in da se bo po svojih najboljših močeh potrudil, da bodo njegovi detektivski romani premagovali zlo samo v službi pravdnosti. Predsednik kluba posvari novince takoj po sprejemu, da ga bodo vsi člani zavrgli, če ne bo držal zaobljube.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Meso in salata.

A: «Vi ste kakor zver, tako hlastno jeste meso.»

B: «Vi ste pa kakor krava, ker se bašete le z zeleno salato.»

Otroška.

Stric: «Zakaj se pa cmeriš, Urška? Kaj ti Boltek ni dal pol jabolka?»

Urška: «Dal mi ga je, noče mi pa dati pol črva..»

Resnica.

A: «Ali je resnica, da ste rekli o meni, da sem tepec?»

B: «Resnica je, rekel pa tega nisem.»

Med prijateljskimi.

Vera: «Kadarkoli grem na izprehod, vedno mi je ta vsiljivi novi zdravnik za petami.»

Zora: «Kako pa vedno izveš, kam je namenjen na izprehod?»

Pred sodnikom.

Sodnik: «Samski ali poročen?»

Obtoženec: «Poročen.»

Sodnik: «S kom?»

Obtoženec: «Z neko žensko.»

Sodnik: «Seveda z žensko, to je jasno.»

Obtoženec: «Nič ni jasno. Jaz imam sestro, ki je poročena z nekim moškim.»

POMNITE!

Od 1. do 11. junija
XV. velesojem
v Ljubljani

PREGLED DOMAČE PRODUKCIJE

Posebne razstave:

Gasilska razstava. — Modna revija —
gospodinjstvo. — Salon avtomobilov.
— Pohištvo. — Male živali.

Polovična voznina na železnici, paro-
brodih in avijonih.

Razstavjišče obsega 40.000 m².

Škotska.

Star Škot pade na hodniku in na glavi se mu
napravi velika bunka.

«Hvala Bogu», vzdihne Škot, «da imam bulo
na glavi; zdaj vsaj lahko nosim klobuk, ki sem
ga podedoval po starem očetu in ki mi je bil prej
prevelik.»

V muzeju.

Mati: «Sinko, tu vidiš kip boginje Minerve.»
Sinko: «Ali je gospod, ki stoji kraj nje, njen
mož, mamica?»

Mati: «Ne, sinko, Minerva se ni nikoli omo-
žila, ker je bila boginja modrosti...»

Razlika.

Kunigunda: «Kaj res hočeš vzeti tega 60let-
nega glavnega ravnatelja in preživeti z njim vse
življenje?»

Simona: «Da. Toda njegovo življenje, ne svo-
jega.»

Izgovor tata.

Sodnik: «Vi ste trikrat zaporedno vlomili v
trgovino z oblekami. Kaj pa ste odnesli iz nje?»

Tat: «Gospod sodnik, odnesel sem samo eno
obleko za mojo ženo, toda moral sem jo trikrat
zamenjati.»

Profesorska pozabljivost.

Vseučiliški profesor je pozabil doma neko
knjigo in ni mogel predavati. Vrnil se je domov
in pozvonil.

«Gospoda profesorja ni doma», reče služkinja.

«Škoda», odgovori profesor in se vrne na
vseučilišče.

Žamet.

Miha: «Tvoja žena ima glas kakor žamet.»
Boltežar: «Tiho! Če te sliši, bo takoj hotela
imeti obleko, primerno njenemu glasu.»

Dokaz.

Učitelj: «Mihec, povej mi tri dokaze, da je
zemlja res okrogla.»

Mihec: «Prvič je to zapisano v knjigah, dru-
gič nas tako učite vi in tretjič trdi tako tudi naša
mamica.»

Tudi razlog.

A: «Zakaj si se prav za prav oženil?»

B: «Veš, dragi prijatelj, že davno sem se na-
veličal življenja!»

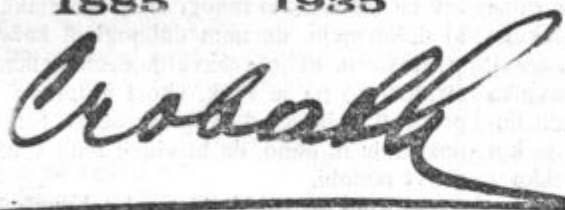
Dobre glave.

Urša bi rada dala v šole sinčka Gašperja, da
bi tudi v njihovi hiši imeli gospoda. Napotila se
je k domačemu župniku in ga prosila, naj fanta
posebej poučuje, da bo jeseni mogel v Ljubljano.

«Dobro, dobro,» je prikimal župnik, «samo
če je fant dobre glave.»

«O, tisto pa, tisto,» je hitro potrdila Urša.
«Glavo ima pa dobro naš Gašper. Veste, pred
kratim je padel s kozolca naravnost na glavo,
pa mu je še ostala cela.»

1885 1935

Kranj

Industrija perila in splošne konfekcije, veletrgovina manufakture.

Najpopolnejši kroji. Izdelava tudi po meri. Pridružite se našim številnim
zadovoljnim odjemalcem, saj jubilejno **50. leto**, kar obstoji trdka,
dokazuje našo solidnost.

Konkurenčne cene! Trgovci zahtevajte ponudbe! Vabimo Vas na neobvezen obisk.

MAI OGLASI

Posnemalnice in brzoparltnike

daje na obročna odplačila «Tehna», Ljubljana,
Mestni trg št. 25. Sprejema potnike. 81

Izredno dobro in poceni

dobite oblačila, moško perilo itd. pri Preskerju v
Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 14.

Važno za gospodinje in dekleta!

Pravkar je izšla v osmem pomnoženem natisu
najpopolnejša knjiga «Slovenska kuharica», ki jo
je spisala S. M. Felicita Kalinšek. Knjiga ima nove
večbarvne tabele in je elegantno vezana. Dobi se
za ceno 160 Din v knjigarni Ant. Turka nasl., Ljub-
ljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 5. 113

Popolnoma brezplačno

dobite začetek prekrasnega romana «V naročju
sreče», če še danes pišete upravi «Družinskega ted-
nika» v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 29/1. 114

Listnica uredništva

Predgrad. Ni sredstva za omeščanje kamna.

Sevnica. Mi smo nedavno prinesli poročilo o
ustanovitvi Društva kozjerejev za Zasavje s se-
dežem v Trbovljah. Tam smo tudi omenili, kako
se zamišlja brezplačna dobava plemenskih živali
boljše pasme. To je vezano na pogoje in število
takih plemenskih živali je gotovo omejeno. Pre-
čitajte natančneje tisto poročilo. Če hočete ve-
diti kaj več, se obrnite na omenjeno društvo.

Najlepše ure življenja

preživi človek, kadar čita napete romane, ko pošlje svoje misli v čudovit svet fan-
tazije in se tako popolnoma odtrga od vsakdanjih skrbi. Romani iz «Jutrove» knjiž-
nice so zato najbolj učinkovito sredstvo za odmor duha, njegovo pomladitev in
splošno pomiritev. Vse skrbi, ki nas tarejo čisto le zaradi naše črnoglednosti na
življenje, se ob interesantnih dogodkih, zapletljajih in razvozlajih v teh romanih
razblinijo v nič. Močni in borbeni se spoprimejo zopet z neprimkami vsakdanjega
življenja.

Privošči si jih vsakdo!

Tek. št.	Naslov knjige	Broš.	Vez.
1.	Blagajna velikega vojvode	Din 8—	Din 14—
2.	Lucifer	8—	14—
3.	Tigrovi zobje	8—	14—
4.	Pater Kajetan	8—	14—
5.	Zvestoba do groba	8—	14—
6.	Onkraj pragozda	8—	14—
7.	Misterija	8—	14—
8.	Razpad carstva	8—	14—
9.	Roman treh src	8—	14—
10.	Rdeča megla	8—	14—
11.	Hektorjev meč	8—	14—
12.	Papežinja Fausta	15—	20—
13.	Lov na ženo	10—	15—
14.	Ugrabljeni milijoni	15—	20—
15.	Milijonar brez denarja	8—	14—
16.	Železna cesta	15—	20—
17.	Rdeča kokarda	15—	20—
18.	Zlati panter	10—	15—
19.	Seržant Diavolo	15—	20—
20.	Bellegor	15—	20—
21.	Možje	15—	20—
22.	Gusar v oblakih	15—	20—
23.	V krempljih inkvizicije	25—	32—
24.	Do Ohrida in Bitolja	6—	
25.	Gostilne v stari Ljubljani	6—	
Vseh 25 knjig		Din 258—	Din 390—

Poštnina znaša: za 1 knjigo Din 2—, za 2 knjigi Din 3—, za 3 knjige Din 4—, za 4 knjige Din 6—.

Od 5 knjig do 9 knjig Din 8—, za 10 knjig Din 10—, za 25 knjig Din 20—.

PRI ODJEMU VSEH KNJIG SE PO 10 % POPUSTA.

Knjige naročite pri upravnistvu „Jutra“ v Ljubljani.